

บทที่ 3

มาตรการในการช่วยเหลือไม่ให้ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาต้องล้มละลาย ตามกฎหมายล้มละลายในต่างประเทศ

การศึกษามาตรการในการช่วยเหลือไม่ให้ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาต้องล้มละลายตามกฎหมายล้มละลายในต่างประเทศนั้น เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าถึงแนวคิดและหลักเกณฑ์ในการบัญญัติกฎหมายที่กำหนดกระบวนการแก้ไขปัญหาทางการเงินของลูกหนี้ดังกล่าวให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจของแต่ละประเทศซึ่งมีความแตกต่างกันไป สำหรับพื้นฐานแนวคิดในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของหลักกฎหมายล้มละลายในต่างประเทศถือเป็นองค์ความรู้ที่สมควรนำมาศึกษาและประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสภาพของสังคมในประเทศใดประเทศหนึ่งได้ เพราะในสภาวะปัจจุบันการติดต่อสื่อสารกันระหว่างประเทศมีความรวดเร็วมากขึ้น มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการติดต่อสื่อสารกัน ข้อมูลจากทั่วโลกจึงส่งผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจในวงกว้างมากขึ้น

การวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในต่างประเทศที่มีทั้งนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญที่ทรงคุณวุฒิ จึงเป็นแบบอย่างที่น่ามาพิจารณาและสมควรนำมาศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ให้เกิดเป็นองค์ความรู้พื้นฐานนำมาประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นการพัฒนากฎหมายล้มละลายของประเทศไทยให้สามารถเกิดเป็นรูปธรรมมีการบัญญัติเป็นกฎหมายออกมามีผลบังคับใช้ได้จริงในส่วนของมาตรการในการช่วยเหลือไม่ให้ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาต้องล้มละลาย และประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าทางด้านวิชาการต่อไป ซึ่งการศึกษาแนวคิดของหลักกฎหมายล้มละลายในต่างประเทศนี้ ผู้เขียนมุ่งหวังที่จะพิจารณาถึงหลักเกณฑ์โดยรวมที่มีขึ้นโดยยกมาเป็นประเด็นที่ควรนำมาเป็นแบบอย่างของการบัญญัติเพิ่มเติมในกฎหมายล้มละลายของประเทศไทย เพื่อหาความเหมาะสมกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับสภาพสังคม และเศรษฐกิจของประเทศ

โดยเป็นการพิจารณาถึงภาพรวมของกฎหมายล้มละลายประเทศสหรัฐอเมริกาในหลัก Chapter 7: Liquidation หลัก Chapter 11: Reorganization Proceedings และ หลัก Chapter 13: Adjustment of Debts of An Individual with Regular Income ที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา และหลักการเสนอแผนการจัดการโดยสมัครใจของบุคคลธรรมดา (Individual Voluntary Arrangement) ของประเทศอังกฤษ ซึ่งมีหลักเกณฑ์สำคัญเพื่อช่วยเหลือไม่ให้ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาต้องล้มละลาย

3.1 ความเบื้องต้น

มาตรการในการช่วยเหลือไม่ให้ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาอยู่ในส่วนของกฎหมายล้มละลายของประเทศต่างประเทศ มีแนวทางการดำเนินการจัดหนี้ระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้เพื่อมุ่งประสงค์จะให้เป็นการคุ้มครองและช่วยเหลือลูกหนี้ไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการล้มละลายสำหรับกรณีของกฎหมายล้มละลายประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เสนอลักษณะของมาตรการที่ผ่อนปรนและเปิดกว้างให้สำหรับลูกหนี้ในลักษณะต่าง ๆ กัน ให้สามารถเลือกใช้มาตรการตามประมวลกฎหมายล้มละลาย (Bankruptcy Code) ที่แบ่งออกเป็นหมวดๆ (Chapter) แยกออกจากกันอย่างชัดเจนและมีความเหมาะสมสำหรับลูกหนี้ที่มีความต้องการแตกต่างกันไป¹ โดยมีวัตถุประสงค์ให้ลูกหนี้สามารถหลุดพ้นจากสภาวะวิกฤติทางการเงินและให้กลับมาดำเนินกิจการหรือประกอบกิจกรรมทางการเงินได้ต่อไป ซึ่งมีพื้นฐานหรือมีนโยบายที่ต้องการให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำของประเทศให้ดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงมากขึ้น

สำหรับแนวคิดของกฎหมายล้มละลายประเทศอังกฤษ จะมีกำหนดไว้ในกฎหมายสองฉบับ คือ Deeds of Arrangement Act 1914 ที่มีเจตนามุ่งประสงค์จะให้เป็นการทางเลือกแก่ลูกหนี้ที่ไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการล้มละลายเช่นเดียวกัน โดยเป็นการจัดทำข้อตกลงในลักษณะสัญญาระหว่างลูกหนี้ซึ่งไม่มีความสามารถชำระหนี้ (Insolvent Debtor) กับเจ้าหนี้ของตนได้ โดยใช้วิธีการขออนุญาตหรือการโอนกองทรัพย์สินของลูกหนี้ไปให้ผู้ดูแลจัดการ (The nominee) เพื่อดูแลรักษาผลประโยชน์ของเจ้าหนี้² กับ Bankruptcy Act 1914 มีบทบัญญัติเรื่องการขออนุญาตหรือการขอทำความตกลงกับเจ้าหนี้เอาไว้ โดยหลังจากที่ศาลมีคำสั่งรับฟ้องคดีล้มละลายแล้ว (Receiving Order) กฎหมายกำหนดให้ต้องมีการประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรก เพื่อพิจารณาคำขออนุญาตหรือพิจารณาแผนตามคำขอความตกลงนี้ เพื่อขอลดจำนวนหนี้หรือขอขยายระยะเวลาชำระหนี้ออกไป โดยจะต้องได้รับความเห็นชอบโดยศาล และหากการขออนุญาตไม่สำเร็จศาลจะพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายต่อไป ซึ่งต่อมาประเทศอังกฤษได้มีความเห็นว่าควรแก้ไขกฎหมายล้มละลายทั้งสองฉบับให้มีความยืดหยุ่น โดยต้องคำนึงถึงความสมัครใจของลูกหนี้ในการเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย จึงเป็นที่มาของการร่างกฎหมาย Insolvency Act 1986

¹ชัยณรงค์ เหลืองวิลัย, "มาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ที่มีกิจการขนาดเล็กภายใต้กฎหมายล้มละลาย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), หน้า 49.

²Christopher Berry Edward Bailey and Stephen Schaw-Miller, *Personal Insolvency: Law and Practice* (London: Butterworths, 1993), p. 1.

3.1.1 แนวคิดและหลักการตามกฎหมายล้มละลายประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาศึกษากระบวนการทางล้มละลาย ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวได้มีการเสนอกฎหมายล้มละลายฉบับสมบูรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้เจ้าหนี้ทั้งหลายได้รับการชำระหนี้ที่เท่าเทียมกัน และให้ลูกหนี้ที่สุจริตได้รับโอกาสในการเริ่มต้นประกอบอาชีพหรือประกอบกิจการใหม่อีกครั้งหนึ่งที่มีชื่อเรียกว่า "กฎหมายปฏิรูปการล้มละลาย (The Bankruptcy Reform Act)" และต่อมาได้กลายเป็นกฎหมายล้มละลายของประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีชื่อเรียกว่า Bankruptcy Act 1987³ โดยบัญญัติเป็นกฎหมายพิเศษขึ้นมาเพื่อใช้บังคับกับลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล รวมทั้งการเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องของการฟื้นฟูกิจการเข้ามาด้วย กฎหมายล้มละลายของประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการพัฒนาขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะหาหนทางที่ดีที่สุดให้กับเจ้าหนี้ในการที่จะให้ได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินของลูกหนี้ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มากที่สุด และหาหนทางช่วยเหลือลูกหนี้ที่มีหนี้สินล้นพ้นตัวที่สุจริตให้หลุดพ้นจากการตกเป็นบุคคลล้มละลาย

แนวคิดของการฟื้นฟูลูกหนี้ (Rehabilitation or Fresh Start)⁴ เป็นแนวคิดที่ต้องการให้ลูกหนี้ได้มีโอกาสเริ่มต้นใหม่และถือเป็นหลักสำคัญที่สุดของกฎหมายล้มละลายของประเทศอเมริกาทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจของประเทศที่อยู่ในสภาวะตกต่ำและถดถอยเป็นอย่างมากทำให้มีบุคคลได้รับผลกระทบทางการเงินเป็นจำนวนมากซึ่งเกิดจากความผิดพลาดของระบบเศรษฐกิจที่ประเทศสหรัฐอเมริกากำลังเผชิญอยู่อันไม่ให้เกิดจากตัวของลูกหนี้ที่กระทำลงไปอย่างไม่สุจริต กฎหมายล้มละลายที่มีอยู่เดิมจึงไม่ใช่หนทางในการแก้ไขปัญหาลูกหนี้ได้อย่างแท้จริงตรงกันข้ามกับเป็นการประณามหรือลงโทษลูกหนี้อย่างรุนแรงมากกว่า ดังนั้นกฎหมายล้มละลายจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่มีลักษณะผ่อนปรนและเปิดกว้างให้แก่ลูกหนี้มากขึ้นในการเลือกใช้กระบวนการที่เหมาะสมแต่ละกรณีมีช่วยแก้ไขสภาพปัญหาทางการเงินให้ผ่านพ้นวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจต่อไปได้ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้ถูกนำมาบัญญัติไว้ในกฎหมายล้มละลายของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีหลักการสำคัญๆ อยู่ 3 ประการดังนี้

³วรารภรณ์ อาษาพร, "กฎหมายว่าด้วยการช่วยเหลือกิจการในต่างประเทศ," *วารสารกฎหมาย* 18 (กันยายน 2541): 7-8.

⁴Steven D. Strauss, *Ask a Lawyer Debt and Bankruptcy* (United State: W.W. Norton & Company), pp.99-101.

1. กำหนดขนาดกองทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย (Estate)
2. การอนุญาตให้ทรัพย์สินบางประเภทเป็นข้อยกเว้นไม่ต้องตกเป็นกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ต้องนำมาแบ่งให้แก่เจ้าหนี้ (Exemption)
3. การอนุญาตให้ลูกหนี้ปลดปล่อยหนี้ (Discharge) จากบรรดาหนี้ที่เกิดขึ้น⁵ เมื่อผ่านมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ตามกระบวนการล้มละลาย

หลักเกณฑ์ทั้งสามประการข้างต้นนั้นพอเทียบเคียงได้กับการปลดหนี้ของลูกหนี้จากการล้มละลายและถือเป็นประเด็นสำคัญประการหนึ่งตามแนวคิดในเรื่องการฟื้นฟูลูกหนี้เพื่อจะเอื้ออำนวยประโยชน์ให้ลูกหนี้สามารถกลับไปดำเนินชีวิตในสังคมได้ใหม่ (Fresh Start) ภายหลังจากที่ลูกหนี้ได้ดำเนินการทางกระบวนการล้มละลายเป็นที่เรียบร้อย โดยมีผลให้ลูกหนี้ไม่ต้องผูกพันชำระหนี้ที่เกิดขึ้นในอดีตอีกต่อไปอันเป็นมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ประการหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามในประมวลกฎหมายล้มละลายของสหรัฐอเมริกา (Bankruptcy Code) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่จะช่วยเหลือลูกหนี้ไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการล้มละลายแต่เพียงอย่างเดียว โดยคำนึงถึงลักษณะสำคัญตามความเหมาะสมของลูกหนี้แต่ละประเภท⁶ และกำหนดมาตรการหลักในการคุ้มครองกิจการหรือทรัพย์สินของลูกหนี้ไม่ให้เจ้าหนี้บังคับชำระหนี้ในทันที ดังนั้นกระบวนการช่วยเหลือไม่ให้ลูกหนี้ต้องล้มละลายจึงถูกกำหนดออกเป็นหมวดๆ (Chapter) ดังตัวอย่างเช่น⁷

Chapter 7:	LIQUIDATION (การชำระบัญชี)
Chapter 11:	REORGANIZATION PROCEEDINGS (การช่วยเหลือกิจการที่ประสบปัญหาทางการเงิน)
Chapter 13:	ADJUSTMENT OF DEBTS OF AN INDIVIDUAL WITH REGULAR INCOME (การจัดการหนี้สินของลูกหนี้บุคคลธรรมดาที่มีรายได้ประจำ)

⁵มนตรี ศิลป์มหาบัณฑิต, "มาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ตามกฎหมายล้มละลายของสหรัฐอเมริกา," *ตุลพาห* 46 (มกราคม-มิถุนายน, 2542): 32.

⁶วิชา มหาคุณ, "การวิเคราะห์กฎหมายช่วยเหลือกิจการของไทย," *วารสารกฎหมาย* 18 (กันยายน 2541): 42.

⁷ถนอมนวล เชื้อบุญชัย, "การช่วยเหลือองค์กรธุรกิจที่ประสบปัญหาทางการเงิน," (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532), หน้า 169

3.1.2 แนวคิดและหลักการของกฎหมายล้มละลายประเทศอังกฤษ

กฎหมายล้มละลายประเทศอังกฤษ (Insolvency Act 1986) มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การที่ลูกหนี้และเจ้าหนี้ทั้งหลายสามารถทำความตกลงในเรื่องนี้ระหว่างกันได้ พร้อมกับการพิจารณาถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่สังคมโดยรวม โดยใช้วิธีการทางกฎหมายเพื่อเป็นแนวทางที่จะสามารถลดภาระหนี้สินของลูกหนี้ในกระบวนการล้มละลาย อันจะเป็นการลดจำนวนลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระหนี้คืนแก่เจ้าหนี้ให้น้อยลงได้ การกำหนดทางเลือกให้โอกาสแก่ลูกหนี้เพื่อไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการล้มละลายในทันทีซึ่งมีขั้นตอนอันยุ่งยากและซับซ้อนทั้งไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อการดำรงชีวิตและครอบครัวของลูกหนี้เป็นอย่างมาก สำหรับแนวทางในการดำเนินการดังกล่าว มีอยู่สองลักษณะ คือ การขอฟื้นฟูกิจการภายใต้คำสั่งศาล (Administration Order) และการขอประนอมหนี้ (Voluntary Arrangement)

การขอฟื้นฟูกิจการภายใต้คำสั่งศาล (Administration Order) เป็นกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ดำเนินธุรกิจหรือทรัพย์สินของลูกหนี้ต้องอยู่ภายใต้การบริหารจัดการของผู้บริหารแผน (Administrator) ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยศาลในช่วงระยะเวลาใดระยะหนึ่ง และผลของคำสั่งดังกล่าวทำให้ลูกหนี้ได้รับการคุ้มครองจากการไม่ถูกบังคับชำระหนี้จากเจ้าหนี้ทั้งหลายโดยผู้บริหารแผน (Administrator) จะเป็นผู้จัดทำข้อเสนอในการบริหารและจัดการกิจการของลูกหนี้ และนำเสนอต่อที่ประชุมเจ้าหนี้และต่อศาลเพื่อพิจารณา หากที่ประชุมเจ้าหนี้ยอมรับข้อเสนอของผู้บริหารแผน (Administrator) แล้ว ผู้บริหารแผนจะเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่บริหารจัดการกิจการหรือทรัพย์สินของลูกหนี้ แต่หากที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่ยอมรับผู้บริหารแผนจะจัดทำรายงานไปยังศาลเพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจ และวินิจฉัยให้ยกเลิกคำสั่งฟื้นฟูกิจการภายใต้คำสั่งศาล (Administration Order) หรืออาจจะใช้ดุลพินิจเป็นอย่างอื่นตามความเห็นสมควรได้

หลัก Voluntary Arrangement ที่ลูกหนี้แสดงความประสงค์ขอทำความตกลงในเรื่องนี้กับเจ้าหนี้ โดยอาจกำหนดจำนวนหนี้บางส่วนที่ลูกหนี้จะขอชำระหนี้หรือเสนอแผนการจัดการหนี้ของตนเพื่อให้เจ้าหนี้พิจารณาให้ความเห็นชอบ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวลูกหนี้อาจร้องขอให้ศาลมีคำสั่งระงับคดีชั่วคราว (Interim Order) และโดยผลของคำสั่งดังกล่าวทำให้ระบบการต่างๆ ที่พิจารณาอยู่ในศาลอันมีผลต่อทรัพย์สินของลูกหนี้หยุดลงชั่วคราว และมีการแต่งตั้งผู้ดูแลจัดการ (The nominee) ขึ้นมาเพื่อจัดทำข้อเสนอของลูกหนี้เสนอต่อที่ประชุมเจ้าหนี้พิจารณา หากที่ประชุมเจ้าหนี้ให้ความเห็นชอบในแผนดังกล่าว แผนนั้นย่อมผูกพันเจ้าหนี้และลูกหนี้ และมีผลให้ลูกหนี้ไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย

เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ทั่วไปของกฎหมายล้มละลายของประเทศอังกฤษแล้ว สำหรับกรณีประเภทของลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา กฎหมายล้มละลายได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่จะให้ออกาสลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาที่เรียกว่า แผนการจัดการโดยสมัครใจของบุคคลธรรมดา (Individual Voluntary Arrangement) ให้เป็นทางเลือกของลูกหนี้ที่ไม่ต้องการเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย และเป็นวิธีการให้บุคคลล้มละลายหลุดพ้นจากการล้มละลาย โดยกระบวนการนี้พัฒนามาจากกฎหมายว่าด้วยข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดการ (Deeds of Arrangement Act 1914) ซึ่งมีสาระเป็นการกำหนดวิธีการที่ลูกหนี้ทำความตกลงหนี้สินกับเจ้าหนี้ ที่จะทำให้ลูกหนี้ อารอดพ้นจากการถูกฟ้องร้องให้ล้มละลายได้ 2 วิธี⁸ คือ การขอขยาระยะเวลาการชำระหนี้ (moratorium) กับ การขอประนอมหนี้ (composition) แต่ผลของการขอทำความตกลงดังกล่าวไม่ผูกพันเจ้าหนี้ซึ่งไม่เห็นชอบด้วย ดังนั้น จึงไม่สามารถป้องกันเจ้าหนี้ซึ่งไม่เห็นชอบในความตกลงดังกล่าวที่จะเข้าบังคับคดีกับลูกหนี้และกองทรัพย์สินของลูกหนี้ได้ ซึ่งแต่เดิมการเสนอแผนการจัดการหนี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากศาลจึงจะผูกพันเจ้าหนี้ทุกราย แต่ในกฎหมายฉบับนี้ได้สร้างกลไกขึ้นโดยไม่มีบุคคลทำหน้าที่ให้คำแนะนำในการดำเนินการตามแผนการจัดการ ลูกหนี้ อาจเป็นผู้เตรียมการเสนอแผนและปฏิบัติตามแผนได้โดยไม่ต้องได้รับความเห็นชอบจากศาล อย่างไรก็ตามวิธีการดังกล่าวจำเป็นที่จะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าหนี้ทั้งหลายซึ่งหากรายใด รายหนึ่งไม่เห็นชอบด้วยแล้วและยังยืนยันที่จะบังคับตามสิทธิของตนอยู่ลูกหนี้ก็อาจจะถูกฟ้องให้ล้มละลายได้ต่อไป

ในปีคริสต์ศักราช 1982 (พุทธศักราช 2525) คณะกรรมการที่เรียกว่า Cork Committee ได้เสนอรายงานต่อรัฐสภาอังกฤษเกี่ยวกับการปรับปรุงกฎหมายล้มละลายในส่วนที่เป็น การว่าด้วยการรอดพ้นจากการล้มละลาย ซึ่งทางคณะกรรมการเห็นว่าในบางกรณีที่ลูกหนี้ไม่ ต้องล้มละลายแล้วอาจของเป็นประโยชน์ต่อตัวลูกหนี้⁹ และเจ้าหนี้มากกว่าในกรณีของลูกหนี้ที่อยู่ในรูปแบบ "บริษัท" ที่มีคนงานในบริษัทจำนวนมาก จะทำให้สังคมธุรกิจสามารถดำเนินต่อไปได้ อันจะเป็นประโยชน์มากกว่าที่จะล้มละลาย ดังนั้น คณะกรรมการ Cork Committee จึงได้กำหนดวิธีการที่จะให้ลูกหนี้สามารถทำความตกลงหนี้สินกับเจ้าหนี้ทุกราย (Collective Agreement) ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีผลผูกพันเจ้าหนี้ฝ่ายข้างน้อยซึ่งไม่ยินยอมในการทำความตกลง นอก

⁸ สธน รัตนไพจิตร, "การช่วยเหลือกิจการของบริษัทลูกหนี้โดยการขอ Administration Order ตามกฎหมายอังกฤษ," ใน *รวมบทความในโอกาสครบรอบ 60 ปี ดร.ปรีดี เภษมทรัพย์* (กรุงเทพฯ: พี.เค.พรินติ้งเฮ้าส์, 2531), หน้า 117.

⁹ Cork Report, Cmnd 8558, para 495-496.

จากนี้ ลูกหนี้ยังสามารถเข้าสู่กระบวนการได้เองในเมื่อใดก็ได้ ซึ่งแต่เดิมจะขอประนอมหนี้ได้ภายหลังจากที่ศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด รวมทั้งการกำหนดมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิทธิของลูกหนี้¹⁰ และสามารถตรวจสอบความเป็นไปได้ในการปฏิบัติตามแผนการชำระหนี้¹¹ และในกระบวนการเสนอแผนการจัดการโดยสมัครใจยังได้กำหนดวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมายสำหรับลูกหนี้ที่มีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สิน (Insolvent) ที่สามารถพักการชำระหนี้ชั่วคราว (Moratorium) เพื่อให้ลูกหนี้มีเวลาและโอกาสแก้ไขปัญหาทางการเงินและสามารถกลับเข้ามาดำเนินกิจกรรมทางการเงินได้ดังเดิม โดยเป็นการเสนอข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดการ (Arrangement) ซึ่งมีลักษณะเป็นการเสนอแผนการจัดการ (Scheme of Arrangement) กับหนี้สินของลูกหนี้

3.2 มาตรการบังคับหยุดพักชำระหนี้

มาตรการบังคับหยุดพักชำระหนี้ เป็นหลักเกณฑ์ที่สำคัญของมาตรการในการช่วยเหลือไม่ให้ลูกหนี้ต้องล้มละลาย ซึ่งหลักในกฎหมายล้มละลายของต่างประเทศได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์เบื้องต้นในการคุ้มครองกิจการหรือทรัพย์สินของลูกหนี้ เพื่อจูงใจให้ลูกหนี้สมัครใจเข้าสู่กระบวนการนี้โดยกำหนดให้เจ้าหนี้ต้องหยุดบังคับชำระหนี้เอาที่กองทรัพย์สินของลูกหนี้ในช่วงระยะเวลาหนึ่งเป็นเสมือนเกราะป้องกันสิทธิการบังคับชำระหนี้ของเจ้าหนี้จากหลักกฎหมายแพ่งทั่วไป เพราะว่ามาตรการดังกล่าวนี้ต้องการให้ความคุ้มครองบรรดาลูกหนี้จากเจ้าหนี้ที่ประสงค์ร้ายต่อกิจการหรือทรัพย์สินของลูกหนี้โดยอาศัยโอกาสที่ลูกหนี้กำลังประสบปัญหาทางการเงิน และเร่งรัดบังคับชำระหนี้จากลูกหนี้ เป็นการป้องกันการขายทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้โดยไม่เป็นธรรม การหยุดพักชำระหนี้ไม่เพียงจะมีประโยชน์กับกองทรัพย์สินของลูกหนี้แต่หากยังเป็นการให้ความคุ้มครองเจ้าหนี้ด้วยเพราะจะเป็นการให้ความคุ้มครองเจ้าหนี้ด้วยตนเองไม่ให้บังคับชำระหนี้จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ก่อนเจ้าหนี้รายอื่นๆ และทำให้กองทรัพย์สินของลูกหนี้ลดลง ซึ่งหลักเกณฑ์ของมาตรการดังกล่าวนี้มาจากหลักกฎหมายล้มละลายของประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ สมควรที่ผู้เขียนจะนำมาพิจารณา และเสนอเป็นแนวทางในการเพิ่มเติมกฎหมายล้มละลายของประเทศไทย โดยมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

¹⁰Christopher Berry and Edward Bailey, *Bankruptcy: Law and Practice* (London: Butterworths, 1993), p. 151.

¹¹Fiona Tolmie, *Introduction to Corporate and Personal Insolvency Law* (London: Maxwell, 1998), p. 63.

3.2.1 การบังคับหยุดพักชำระหนี้ของประเทศสหรัฐอเมริกา

ตามกฎหมาย Bankruptcy Code การกำหนดหลักเกณฑ์คุ้มครองกิจการหรือทรัพย์สินของลูกหนี้ซึ่งมีบัญญัติไว้ใน Chapter 11 และ Chapter 13 สำหรับใน Chapter 11 มีชื่อเรียกว่า การพักชำระหนี้ (Automatic Stay) ที่มีผลบังคับทันทีหลังจากได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ซึ่งจะช่วยให้ลูกหนี้ได้มีโอกาสในการตั้งหลัก เพราะเป็นการระงับให้เจ้าหนี้ต้องหยุดการบังคับชำระหนี้หรือการบังคับชำระหนี้ การบังคับยึดทรัพย์ หรือการกระทำอื่นๆ ของเจ้าหนี้อันมีลักษณะเป็นการบังคับชำระหนี้จากลูกหนี้ ที่จะทำให้อุปการหนี้มีความหวังและพยายามชำระหนี้คืนแก่เจ้าหนี้ตามแผนฟื้นฟูกิจการที่กำหนดไว้ และการพักชำระหนี้จะมีผลเป็นการระงับการกระทำใด ๆ ทางกฎหมายทั้งหลายทั้งในปัจจุบันก่อนยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการและในอนาคตที่มีผลต่อลูกหนี้และทรัพย์สินของลูกหนี้ทันทีนับแต่วันที่ยื่นคำร้องดังกล่าว เป็นผลให้การกระทำใดๆ อันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติการพักชำระหนี้ที่เป็นข้อห้ามถือเป็นโมฆะ¹²

สำหรับหลักเกณฑ์ใน Chapter 13 ที่กำหนดไว้ในมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาที่ลูกหนี้ดังกล่าวมีรายได้เป็นประจำ (An Individual With Regular Income) ที่บัญญัติไว้เช่นเดียวกับ Chapter 11 ที่มีชื่อเรียกว่า การบังคับหยุดพักชำระหนี้ (Stay of action against codebtor)¹³ ที่มีเหตุผลเพื่อห้ามให้เจ้าหนี้ใช้สิทธิบังคับชำระหนี้เอาจากลูกหนี้ และลูกหนี้อื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งตามกระบวนการในหลัก Chapter 13 ได้บัญญัติเอาไว้ว่า "..., after the order for relief under this chapter, a creditor may not act, or commence or continue any civil action, to collect all or any part a consumer debt of the debtor from any individual that is liable on such debt with the debtor, or such debt,..." ซึ่งมีความหมายเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสภาพบังคับหยุดพักชำระหนี้ที่มีต่อลูกหนี้ที่ใช้สำหรับลูกหนี้ที่มีคุณสมบัติตาม Chapter 13 กำหนดไว้เท่านั้น

การกำหนดมาตรการบังคับหยุดพักชำระหนี้ดังกล่าวนี้จะมีผลเมื่อลูกหนี้ได้ยื่นคำร้องขอจัดการหนี้ตามหลัก Chapter 13 และมาตรการคุ้มครองลูกหนี้ที่มีชื่อเรียกว่า "Stay of action against codebtor" จะมีผลเป็นการบังคับไม่ให้เจ้าหนี้ทั้งหลายใช้สิทธิในการบังคับชำระหนี้ตามกฎหมายแพ่งสามัญ เว้นแต่จะเข้าข้อกำหนดยกเว้นใน อนุมาตรา (b) ที่บัญญัติว่า "A creditor

¹² 11 U.S.C., Sec. 362 (a) (1)-(8)

¹³ 11 U.S.C., Sec. 1301

may present a negotiable instrument, and may give notice of dishonor of such an instrument" และ (c) "On request of a party in interest and after notice and a hearing, the court shall grant relief from the stay provided by subsection (a) of this section with respect of a creditor,..." รวมทั้งกรณีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางธุรกิจของลูกหนี้ตามปกติ หรือ มีการยกเลิก หรือ มีคำสั่งของศาลให้เข้าสู่มาตรการอื่นๆ ของกฎหมายล้มละลายที่เกี่ยวข้องต่อไป อันทำให้มาตรการบังคับดังกล่าวสิ้นผลไป

มาตรการดังกล่าวนี้จะคุ้มครองเฉพาะหนี้บริโภคของลูกหนี้ตามคำนิยามของคำว่า "consumer debt"¹⁴ เป็นหลักที่เกี่ยวข้องกับหนี้ของบุคคลธรรมดาที่มีอยู่ เช่น หนี้ที่เกิดจากการใช้จ่ายในครอบครัว หรือ หนี้จากการซื้อบ้านที่มีการค้ำประกันจำนองไว้กับธนาคาร หรือ หนี้จากการเช่าซื้อรถยนต์ ซึ่งเป็นคำนิยามของหนี้ที่เกิดจากการอุปโภคและบริโภคของบุคคล ซึ่งได้มีการบัญญัติไว้ว่า "...debt incurred by individual primarily for a person, family, or household purpose" ดังนั้น ไม่จำเป็นจะต้องเป็นหนี้ทุกอย่างจะเข้ามาใช้มาตรการตาม Chapter 13 ได้ สำหรับหนี้ที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจที่ก่อตั้งโดยบุคคลธรรมดาที่มีรายได้ประจำก็ต้องพิจารณาตามหลักในมาตรา 101(24) เสียก่อน ซึ่งอาจได้รับอนุญาตให้เข้ามาได้ตามหลักในมาตรา 109(b) และ มาตรา 1304 ที่จะได้รับการบรรเทาภาระหนี้ดังกล่าวตาม Chapter 13 ได้เช่นกัน และสำหรับมาตรา (b) เป็นข้อเว้นของหลัก "Stay of action against codebtor" ที่เกี่ยวกับตราสารหนี้ที่ลูกหนี้ต้องถูกบังคับชำระหนี้ในทันทีเมื่อลูกหนี้กระทำไปโดยไม่สุจริต เจ้าหนี้ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งบังคับชำระหนี้ดังกล่าวได้

สำหรับมาตรา 1301(C) ได้ออกแบบให้มีมาตรการอยู่ 3 ประการ ที่เป็นการบรรเทาผลของสภาพการหยุดบังคับของลูกหนี้ที่เกี่ยวข้อง โดย มาตรา 1301 (C) กำหนดให้บุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถเรียกร้องให้มีการพิจารณาและไต่สวนรวมทั้งเรียกร้องให้ศาลบรรเทาสภาพการหยุดบังคับที่มี ถ้าข้อสันนิษฐานทั้ง 3 ประการ ซึ่งถูกยกขึ้นมากล่าวอ้างจากบุคคลที่เป็นเจ้าหนี้ หรือผู้มีส่วนได้เสียก็ได้

ประการแรก สภาพการหยุดบังคับที่มีอยู่สำหรับลูกหนี้ที่เกี่ยวข้องจะถูกเพิกถอนได้ ถ้าลูกหนี้ที่เกี่ยวข้อง และลูกหนี้ได้ถูกยกเลิกหรือไม่อยู่ในหลัก Chapter 13 แล้วเป็นต้น การพิจารณาเกี่ยวกับการยอมรับสำหรับค่าเสียหายตาม มาตรา 1301(c)(1) ที่บัญญัติว่า "as

¹⁴ 11 U.S.C., Sec. 101 (8)

between the debtor and the individual protected under subsection (a) of this section, such individual received the consideration for the claim held by such creditor" พิจารณาได้ว่า เมื่อลูกหนี้อยู่ในสภาพบังคับหยุดพักชำระหนี้ตามหลัก Chapter 13 เจ้าหนี้อาจร้องขอให้มีการบรรเทาสภาพบังคับหยุดพักชำระหนี้ภายใต้ มาตรา 1301(c)(1) ได้ ซึ่งก็เป็นความพยายามของเจ้าหนี้ที่จะบังคับชำระหนี้เอาจากลูกหนี้ด้วย มาตรา 1301 (c)(1) อยู่ภายใต้สถานการณ์ที่เป็นสภาพบังคับหยุดพักชำระหนี้ซึ่งใช้กับลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาตามกระบวนการหลัก Chapter 13 เท่านั้น

ประการที่สอง เมื่อแผนการชำระเงินคืนตามหลัก Chapter 13 ได้เข้าสู่กระบวนการดังกล่าวแล้ว เจ้าหนี้อาจจะได้รับการบรรเทาจากข้อจำกัดของสภาพบังคับหยุดพักชำระหนี้ตามแผนการชำระหนี้ได้ถ้าแผนที่น่าเสนอเข้ามาโดยขั้นตอนของ Chapter 13 นั้นลูกหนี้ยังไม่ได้จ่ายเงินคืน เช่น ค่าเสียหาย ตาม มาตรา 1301 (c) (2) ที่บัญญัติว่า "the plan filed by the debtor proposes not to pay such claim ; or" ทั้งนี้ข้อเสนอที่จะเพิกถอนสถานะหยุดบังคับชำระหนี้ภายใต้ อนุมาตรา(c) (2) จะเป็นการยอมให้ลูกหนี้ หรือลูกหนี้ที่เกี่ยวข้อง เข้าสู่กระบวนการดังกล่าวนี้ ถูกยื่นคำคัดค้านได้ภายใน 20 วัน ตาม มาตรา 1301 (d) ด้วย

ประการที่สาม ตาม มาตรา 1301(C) (3) ที่บัญญัติว่า "such creditor's interest would be irreparably harmed by continuation of such stay" อันเป็นการให้สิทธิเจ้าหนี้สามารถเรียกร้องให้ศาลอนุญาตให้มีการบรรเทาจากสภาพบังคับหยุดพักชำระหนี้กับลูกหนี้ในขอบเขตที่ว่า "ผลประโยชน์ของเจ้าหนี้ที่เป็นผลร้ายอันไม่สามารถแก้ไขได้ โดยสภาพหยุดบังคับชำระหนี้ที่มีการบังคับใช้อยู่" โดยเป็นไปได้ที่การออกกฎหมายของรัฐจะมีข้อจำกัดที่ไม่ได้กำหนดถึงหลักเกณฑ์พื้นฐานสำหรับการบรรเทาสภาพบังคับหยุดพักชำระหนี้ ดังนั้นภายใต้ อนุมาตรา(c) (3) และมาตรา 108(c) ซึ่งเป็นหลักประกันของเจ้าหนี้ที่กำหนดให้มีสิทธิอย่างน้อย 30 วัน ภายหลังจากการสิ้นสุดของสภาพบังคับตาม มาตรา 1301 ที่มีผลทำให้เจ้าหนี้กับมาใช้ให้สิทธิบังคับชำระหนี้ต่อลูกหนี้ได้อีก

จากหลักเกณฑ์ของมาตรการบังคับหยุดพักชำระหนี้ ทั้ง Chapter 11 และ Chapter 13 ได้มีการกำหนดระยะเวลาการพักชำระหนี้ โดยให้อำนาจศาลเป็นผู้ทำคำสั่งให้ยกเลิกการหยุดพักชำระหนี้ได้ คือ โดยหลักเกณฑ์ทั่วไปแล้วการหยุดพักชำระหนี้จะมีอยู่อย่างต่อเนื่องต่อกองทรัพย์สินของลูกหนี้จนกระทั่งทรัพย์สินนั้นไม่ใช่กองทรัพย์สินของลูกหนี้อีกต่อไป และการหยุด

พักชำระหนี้จะไม่ระงับไปด้วยการโอนย้ายทรัพย์สินการขายกองทรัพย์สิน หรือการเพิกถอน หรือการโอนทรัพย์สินของทรัพย์สิน หรือที่ลูกหนี้ได้ดำเนินการตามแผนการชำระหนี้ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งยกเลิกการหยุดพักชำระหนี้ก่อน ซึ่งการหยุดพักการชำระหนี้อาจจะสิ้นสุดไปได้ โดยกรณี การเปิดคดี การที่ลูกหนี้ยกเลิกการใช้มาตรการตาม Chapter 11 หรือ Chapter 13 และการอนุญาต หรือการปฏิเสธการปลดหนี้ของลูกหนี้ เป็นต้น

การขอปลดเปลื้องการหยุดพักการชำระหนี้ ศาลสามารถอนุญาตให้ผู้มีส่วนได้เสียฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพื่อปลดเปลื้องการหยุดพักการชำระหนี้โดยการยกเลิก หรือการเพิกถอน หรือการแก้ไข หรือการกำหนดการหยุดพักการชำระหนี้โดยมีเงื่อนไข เมื่อปรากฏเหตุที่ว่า ผลประโยชน์ต่อทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ผู้มีส่วนได้เสียยึดถือไว้เป็นหลักประกันไม่ได้รับความคุ้มครองอย่างเพียงพอ หรือ เมื่อปรากฏว่าลูกหนี้มีได้เป็นเจ้าของทรัพย์สิน และทรัพย์สินดังกล่าวไม่อาจใช้ประโยชน์ต่อแผนการชำระหนี้หรือการฟื้นฟูกิจการได้¹⁵ ซึ่งการให้ความคุ้มครองแก่เจ้าหนี้เนื่องมาจากนโยบายที่ไม่ต้องการให้เจ้าหนี้ถูกตัดสิทธิ หรือเสียผลประโยชน์ตามสัญญาใดๆ เมื่อเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย¹⁶ อย่างไรก็ตามสิทธิในผลประโยชน์ตามมูลหนี้เดิมนั้นเจ้าหนี้อาจจะได้รับผลกระทบหรือเสียหายจากกฎหมายล้มละลายอยู่บ้าง ดังนั้น ในมาตรา 361 ของ Bankruptcy Code จึงได้บัญญัติหลักเกณฑ์ดังกล่าวขึ้นมาเพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งในการให้ความคุ้มครองเจ้าหนี้มีประกันอย่างเพียงพอด้วย

การปลดเปลื้องการหยุดพักชำระหนี้ต้องแสดงให้เห็นว่ามีเหตุผลที่มีความเป็นไปได้ว่าแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้ไม่คุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันอย่างเต็มจำนวนประกอบกับทรัพย์สินที่ลูกหนี้เสนอเข้ามาในแผนการชำระหนี้ไม่มีความสำคัญอย่างเพียงพอที่จะต้องรักษาหรือคุ้มครองนอกเหนือจากการให้ความคุ้มครองเจ้าหนี้ไม่เพียงพอ โดยทั่วไปแล้วเมื่อมีเหตุอื่นใดที่ถูกกล่าวอ้างขึ้นเพื่อขอปลดเปลื้องการหยุดพักชำระหนี้ ศาลจะพิจารณาโดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการหยุดพักชำระหนี้และพิจารณาว่าการปลดเปลื้องการหยุดพักชำระหนี้ในกรณีนั้นจะให้เกิดความเสียหายใดต่อวัตถุประสงค์ของการหยุดพักชำระหนี้หรือไม่ นอกจากนี้แล้วศาลอาจพิจารณาและมีคำสั่งอนุญาตให้ปลดเปลื้องการหยุดพักชำระหนี้ได้ เมื่อมีเหตุแสดงให้เห็นว่าการเข้ามาสู่กระบวนการช่วยเหลือลูกหนี้ในคดีล้มละลายนั้นเป็นไปโดยเจตนาทุจริตของลูกหนี้ หรือลูกหนี้ดำเนินการตามแผนการชำระหนี้ไม่สุจริต หรือการผิดพลาดในระหว่างคดี เป็นต้น

¹⁵11 U.S.C. sec. 362 (d) (1),(2)

¹⁶Williamson.J.H.,The Attorney's Handbook on Small Business Reorganization under Chapter 11, 5 ed. (Colorado: Argyle Publishing Company., 1998), p. 117.

3.2.2 การบังคับหยุดพักชำระหนี้ของประเทศอังกฤษ

กระบวนการเสนอแผนการจัดการโดยสมัครใจเป็นการดำเนินการที่ให้โอกาสแก่ลูกหนี้ที่ยังไม่ตกเป็นบุคคลล้มละลาย และลูกหนี้ที่ตกเป็นบุคคลล้มละลายแล้ว ซึ่งกรณีของบุคคลธรรมดา มีหลักการของการคุ้มครองทรัพย์สินของลูกหนี้ดังกล่าวโดยการร้องขอเพื่อให้มีคำสั่งระงับคดีชั่วคราว (Interim Order)¹⁷ คือ เมื่อลูกหนี้นั้นขอเสนอไปยังเจ้าหน้าที่ทั้งหลายเพื่อขอประนอมหนี้ในจำนวนที่ทำให้เจ้าหน้าที่พอใจ หรือเสนอแผนการจัดการเกี่ยวกับกิจการของตนแก่เจ้าหน้าที่เพื่อพิจารณา ลูกหนี้ก็จะร้องขอต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งระงับคดีชั่วคราว แต่หากเป็นกรณีของลูกหนี้ที่ล้มละลาย ลูกหนี้ หรือทรัสต์ หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ จะเป็นผู้ยื่นคำร้องขอเพื่อให้มีคำสั่งระงับคดีชั่วคราว และผลของการที่ศาลมีคำสั่งระงับคดีชั่วคราวไม่ว่าจะอยู่ระหว่างการพิจารณาคำขอลให้มีคำสั่งระงับคดีชั่วคราวหรือหลังจากที่ศาลได้มีคำสั่งระงับคดีชั่วคราวแล้ว การกระทำใดๆ หรือการปฏิบัติการอันเป็นกระบวนการตามกฎหมายใดๆ ไม่ว่าจะ เป็นกระบวนการทางแพ่งหรือกระบวนการล้มละลายที่มีต่อตัวลูกหนี้หรือกองทรัพย์สินของลูกหนี้จะต้องหยุดชั่วคราว (Stay)¹⁸ ซึ่งจะมีระยะเวลาทั้งสิ้น 14 วัน และอาจขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปได้หากศาลเห็นสมควร¹⁹ การที่ศาลมีอำนาจมีอำนาจใช้ดุลพินิจในการพิจารณาเพื่อที่จะมีคำสั่งระงับคดีชั่วคราวนั้นเป็นวิธีการหนึ่งที่ศาลให้ความคุ้มครองแก่กองทรัพย์สินของลูกหนี้หรือบุคคลล้มละลาย โดยศาลสามารถใช้ดุลพินิจได้กว้างขวางในการพิจารณาหามาตรการเพื่อให้เกิดความเหมาะสมโดยอยู่ภายใต้หลักกฎหมายล้มละลาย

ข้อเสนอของลูกหนี้ที่จะขอลให้มีคำสั่งระงับคดีชั่วคราวนั้นต้องเสนอชื่อบุคคลเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลจัดการ (The nominee) โดยกระทำกรในฐานที่เป็นทรัสต์ และกระทำกรอื่นใดอันเป็นการควบคุมดูแลการปฏิบัติการในกระบวนการเสนอแผนการจัดการโดยสมัครใจ²⁰ โดยบุคคลดังกล่าวจะต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้ประกอบกิจในคดีล้มละลาย (Insolvency Practitioner) และจะต้องให้ความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรแก่ลูกหนี้เพื่อกระทำกรในฐานเป็นผู้ดูแลจัดการด้วย และในการพิจารณาคำร้องขอของลูกหนี้เพื่อให้ศาลมีคำสั่งระงับคดีชั่วคราว ศาลจะต้องพิจารณาให้เป็นที่พอใจว่าลูกหนี้มีเจตนาในการจัดทำข้อเสนอเพื่อเข้าสู่กระบวนการ

¹⁷Insolvency Act 1986, Section 253 (1).

¹⁸Insolvency Act 1986, Section 252 (1) (2).

¹⁹Insolvency Act 1986, Section 254 (2).

²⁰Insolvency Act 1986, Section 253 (2).

เสนอแผนการจัดการโดยสมัครใจ โดยที่ในวันมีคำสั่งขอลูกหนี้ยังมีได้เป็นผู้หลุดพ้นจากคดีล้มละลายหรือสามารถถูกฟ้องเป็นคดีล้มละลายได้ ทั้งนี้ลูกหนี้จะต้องไม่มีการร้องขอให้มีการสั่งระงับคดีชั่วคราวภายในระยะเวลา 12 เดือนก่อนวันที่มีการยื่นคำร้องขอ และผู้ดูแลจัดการจะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้ประกอบการในคดีล้มละลาย และมีเจตนาจะกระทำการตามที่ที่กำหนดไว้ในข้อเสนอก่อน หากลูกหนี้ยังมีได้หลุดพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายและการจัดการทรัพย์สินในขณะที่คำสั่งระงับการดำเนินคดีซึ่งครวมีผลใช้บังคับ²¹ และหลังจากนั้นศาลจึงจะมีคำสั่งระงับคดีชั่วคราวแล้วศาลต้องจัดส่งสำเนาคำสั่งระงับคดีชั่วคราวอย่างน้อยสองชุดไปยังผู้ดูแลจัดการตามข้อเสนอก่อน²² และประกาศให้ทราบโดยทันที ศาลจะต้องกำหนดเวลาและสถานที่ที่แน่นอนในการพิจารณารายงานของผู้ดูแลจัดการโดยต้องพิจารณารายงานดังกล่าวภายใน 14 วันนับแต่ที่คำสั่งระงับคดีชั่วคราวใช้บังคับ²³

การที่ศาลมีคำสั่งระงับคดีชั่วคราวมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้มีการฟ้องคดีล้มละลายหรือบังคับคดีต่อลูกหนี้ และกระบวนการทางกฎหมายอื่นในการดำเนินการต่อลูกหนี้หรือกองทรัพย์สินของลูกหนี้โดยปราศจากการได้รับอนุญาตจากศาลไม่ได้ ซึ่งรวมถึงการที่เจ้าหนี้จะบังคับเอาแก่หลักประกัน²⁴ อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติแล้วศาลมักจะอนุญาตให้เจ้าหนี้นี้ประกันบังคับตามสิทธิที่ตนมีอยู่ได้²⁵ คำสั่งระงับคดีชั่วคราวมีผลใช้บังคับเมื่อพ้นระยะเวลา 14 วันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งระงับคดีชั่วคราว ผู้ดูแลจัดการจะต้องเสนอรายงานต่อศาลภายในระยะเวลาที่คำสั่งระงับคดีชั่วคราวมีผลใช้บังคับ โดยในรายงานจะต้องแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการจัดประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาคำขอประนอมหนี้ และกำหนดวันเวลาและสถานที่ในการจัดประชุมเจ้าหนี้²⁶ ถ้าผู้ดูแลจัดการไม่สามารถยื่นรายงานต่อศาลได้ทันภายในระยะเวลาที่คำสั่งระงับคดีชั่วคราวมีผลใช้บังคับ ลูกหนี้อาจมีคำต่อศาลเพื่อขยายระยะเวลาดังกล่าวหรือในขณะที่มีการแต่งตั้งผู้ดูแลจัดการ ศาลอาจมีคำสั่งขยายระยะเวลาเพื่อให้ผู้ดูแลจัดการมีเวลาเพียงพอในการจัดทำรายงาน²⁷

²¹ Insolvency Act 1986, Section 255.

²² Insolvency Act 1986, rule 5.7 (1).

²³ Insolvency Act 1986, rule 5.5 (4).

²⁴ Re M (Restrain Order) (1992) 1 QB 377.

²⁵ Insolvency Act 1986, Section 254 (2).

²⁶ Insolvency Act 1986, Section 256 (1).

²⁷ Insolvency Act 1986, Section 256 (4).

กรณีที่ศาลพิจารณารายงานของผู้ดูแลจัดการแล้วเห็นชอบกับความเห็นของผู้ดูแลจัดการว่าควรจัดให้มีการประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาข้อเสนอของลูกหนี้ ศาลจะมีคำสั่งขยายระยะเวลาการมีผลใช้บังคับคำสั่งระงับคดีชั่วคราวออกไป²⁸ โดยทั่วไปศาลมักจะอนุญาตให้มีการขยายระยะเวลาของคำสั่งระงับคดีชั่วคราว ถ้าผู้ดูแลจัดการมีคำแนะนำที่เหมาะสมหรือมีการพิจารณาแก้ไขข้อเสนอของลูกหนี้โดยเจ้าหนี้เสียส่วนมาก ในทางปฏิบัติแล้วระยะเวลา 14 วันสำหรับการมีคำสั่งระงับคดีชั่วคราวเป็นระยะน้อยเกินไป สำหรับการพิจารณาข้อเสนอของลูกหนี้ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วหลังจากได้รับข้อมูลจากลูกหนี้แล้ว ผู้ดูแลจัดการจะปรับปรุงแก้ไขข้อเสนอของลูกหนี้ อย่างไรก็ตาม หากเจ้าหนี้ซึ่งมีจำนวนหนี้สินเกินกว่าร้อยละ 25 คัดค้านการขยายระยะเวลาการใช้บังคับของคำสั่งระงับคดีชั่วคราว ศาลไม่อาจขยายระยะเวลาดังกล่าวได้ แม้การประชุมเจ้าหนี้จะยังมิได้กำหนดให้มีขึ้นก็ตาม

หลังจากที่ประชุมเจ้าหนี้ได้พิจารณาข้อเสนอของลูกหนี้และได้มีการรายงานผลการพิจารณาดังกล่าวไปยังศาล คำสั่งระงับคดีชั่วคราวจะเริ่มมีผลใช้บังคับทันทีเป็นระยะเวลา 28 วัน นับแต่ที่ได้มีการรายงานผลดังกล่าวไปยังศาล เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งให้ดำเนินการต่อหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งที่คัดค้านมติของที่ประชุมเจ้าหนี้ หากในการพิจารณาของที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่เห็นชอบด้วยกับข้อเสนอของลูกหนี้ ศาลจะมีคำสั่งยกเลิกการบังคับใช้คำสั่งระงับคดีชั่วคราว นอกจากนั้น หากปรากฏแก่ศาลว่าลูกหนี้ไม่สามารถยื่นข้อเสนอหรือรายละเอียดเกี่ยวกับกิจการของตนได้ในขณะที่มีการแต่งตั้งผู้ดูแลจัดการหรือมีเหตุผลอื่นที่ไม่เหมาะสมในการจัดให้มีการประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาข้อเสนอของลูกหนี้ ศาลอาจยกเลิกคำสั่งระงับคดีชั่วคราวได้

3.3 สิทธิและหน้าที่ของผู้ดูแลจัดการหนี้ของลูกหนี้

หลักเกณฑ์เบื้องต้นของผู้จัดการหนี้ของลูกหนี้ ในต่างประเทศมีแนวคิดให้บุคคลอื่นเข้ามาดำเนินการระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ โดยกำหนดทั้งสิทธิและหน้าที่ตามมาตรการที่มีอยู่ในหลักกฎหมายล้มละลาย โดยหลักในกฎหมายล้มละลายของประเทศสหรัฐอเมริกา Chapter 7 ที่กำหนดให้ลูกหนี้ยื่นคำร้องขอชำระบัญชีแก่เจ้าหน้าที่ของศาล ซึ่งเรียกว่า "ทรัสต์" ให้เป็นผู้ดำเนินการจัดการหนี้ให้แก่เจ้าหนี้โดยไม่ต้องผ่านการเห็นชอบของศาล เนื่องจากลูกหนี้ยินยอมที่จะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ทั้งหมด และในภายหลังกู้หนี้จะหลุดพ้นจาก

²⁸Insolvency Act 1986, Section 256 (5).

การ ล้มละลาย ดังนั้นผู้ดูแลจัดการตาม Chapter 7 จึงมีหน้าที่เป็นผู้รับชำระหนี้จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้พร้อมกับจัดสรรการชำระหนี้ทั้งหมดให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายโดยเท่าเทียมกันเท่านั้น

กรณีสิทธิและหน้าที่ของผู้ดูแลจัดการหนี้ ผู้เขียนจะได้พิจารณาถึงหลักเกณฑ์ตามหลัก Chapter 13 เป็นสำคัญ คือ การกำหนดสิทธิและหน้าที่ของผู้จัดการหนี้ โดยการดูแลแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้ที่เสนอให้ทั้งเจ้าหนี้และศาลได้พิจารณาว่าสมควรให้ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการตามหลัก Chapter 13 ได้หรือไม่ ประกอบกับหลักกฎหมายล้มละลายของประเทศอังกฤษ "Individual Voluntary Arrangement" ที่นำมาใช้กับลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา โดยการพิจารณาถึงสิทธิและหน้าที่ของผู้ดูแลจัดการ (The nominee) ในการเสนอแผนการชำระหนี้ต่อที่ประชุมเจ้าหนี้ และศาลให้พิจารณาเห็นชอบต่อไป

3.3.1 สิทธิและหน้าที่ของผู้ดูแลจัดการหนี้ของประเทศสหรัฐอเมริกา

การกำหนดผู้ดูแลแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้ที่เรียกว่า "Trustee" เพื่อให้มีหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินการตามแผนของลูกหนี้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น²⁹ โดยเป็นการวางหลักเกณฑ์และกำหนดอำนาจการบริหารงานของผู้ดูแลแผนไว้อย่างยืดหยุ่นพอสมควรเพื่อให้มีอำนาจจัดการไปการทั่วไป³⁰ เพียงแต่กระบวนการที่สำคัญต้องได้รับการอนุญาตจากศาลก่อนเท่านั้น ทำให้กระบวนการนี้จำเป็นต้องมีการแต่งตั้งผู้ดูแลแผนชำระหนี้ทุกๆกรณีตามหลัก Chapter 13 เพื่อให้เป็นผู้ดูแลแผนชำระหนี้ของลูกหนี้ในหลัก Chapter 13 ได้ทั้งหมด

สำหรับอนุมาตรา (b)(1) ที่บัญญัติว่า "perform the duties specified in section 704(2), 704(3), 704(4), 704(5), 704(6), 704(7), and 704(9) of this title;" ซึ่งเป็นการกำหนดหน้าที่ของผู้ดูแลแผนชำระหนี้ที่ต้องเป็นคนกลางในการรับชำระหนี้จากลูกหนี้ตามแผนการชำระหนี้ และในอนุมาตรา (b)(2) ที่บัญญัติไว้อีกว่า "appear and be heard at any hearing that concerns (A) the value or property subject to a lien; (B) confirmation of a plan; or (C) modification of the plan after confirmation;" เป็นการกำหนดให้ผู้ดูแลแผนต้องมีการพิจารณาและตรวจแผนของลูกหนี้ก่อนที่ศาลจะอนุมัติแผนการชำระหนี้ รวมทั้งการพิจารณาแผนการชำระหนี้ที่ลูกหนี้เสนอขอแก้ไขแผนภายหลังจากศาลได้อนุมัติแล้ว โดยเสนอความเห็นให้ศาล

²⁹11 U.S.C Sec.1302

³⁰11 U.S.C Sec.1302 (a)

พิจารณาตามหลักเกณฑ์ของกระบวนการทางกฎหมายต่อไป ส่วนกรณีอนุมาตรา (b)(3) ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของผู้ดูแลแผนการชำระหนี้ต้องให้ความแนะนำและคำปรึกษาที่จะช่วยเหลือลูกหนี้เกี่ยวกับการรายงานทรัพย์สิน และการดำเนินการตามแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้โดยตรง

กรณีตามมาตรา 1302(c) ที่บัญญัติว่า "If the debtor is engaged in business, then in addition to the duties specified in subsection (b) of this section, the trustee shall perform the duties specified in section 1106(a)(3) and 1106(a)(4) of this title" เป็นกรณีที่ผู้ดูแลแผนชำระหนี้ของลูกหนี้ในหลัก Chapter 13 ต้องมีการปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้จัดการ ตามมาตรา 1302 ที่กำหนดภาระหน้าที่ของผู้ดูแลแผนชำระหนี้ในคดีตามหลัก Chapter 13 ให้สามารถจัดการกับธุรกิจลูกหนี้ได้ต่อไป โดยหน้าที่ดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับการที่ลูกหนี้เป็นบุคคลที่ประกอบธุรกิจภายใต้คำร้องตามหลัก Chapter 13 มาตรา 1304 (b) ที่บัญญัติว่า "Unless the court orders otherwise, a debtor engaged in business may operate the business of the debtor and, subject to such limitation on a trustee under section 363(c) and 364 of this title and to such limitations or conditions as the court prescribes, shall have, exclusive of the trustee, the rights and powers of the trustee under such sections" อันมีจุดมุ่งหมายว่า การปฏิบัติตามขั้นตอนของธุรกิจเป็นหน้าที่ของลูกหนี้ ไม่ใช่ผู้จัดการทรัพย์สิน แต่อย่างน้อยศาลจะเป็นผู้พิจารณาทำคำสั่งดังกล่าวให้เป็นอย่างอื่นได้³¹

3.3.2 สิทธิและหน้าที่ของผู้ดูแลจัดการหนี้ของประเทศอังกฤษ

เมื่อลูกหนี้ได้จัดทำข้อเสนอขอตนเพื่อเสนอให้ผู้ดูแลจัดการหนี้แล้วนั้น ผู้ดูแลจัดการหนี้จะเป็นผู้พิจารณาก่อนรายงานไปยังศาล โดยจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการจัดการซึ่งลูกหนี้ต้องการเสนอและข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับลูกหนี้ หนี้สิน ความรับผิดชอบ กองทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของลูกหนี้³² โดยจะต้องเป็นข้อมูลล่าสุดภายในสองสัปดาห์ก่อนจัดทำข้อเสนอ พร้อมทั้งแสดงให้เห็นว่าหากเข้าสู่กระบวนการเสนอแผนการจัดการโดยสมัครใจแล้วจะเป็นผลทำให้ได้รับประโยชน์มากกว่าที่จะให้ลูกหนี้อยู่ภายใต้บังคับของกระบวนการล้มละลาย เช่น มูลค่าทรัพย์สินที่จะลดลงหากเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย การกำหนด

³¹Epstein, David G., *Debtor-Creditor Law in a Nutshell* (United state: West Publishing Co., 1991), pp. 363-364.

³²Insolvency Act 1986, Section 256 (2).

สถานะของเจ้าหนี้บริมุสิทธิ (Preferential Creditor) ในการจัดทำข้อเสนอของลูกหนี้มิใช่ต้องการ แต่เพียงความซื่อสัตย์ของลูกหนี้เท่านั้นแต่ลูกหนี้ต้องมีความระมัดระวังในการให้ความเห็นชอบ จากเจ้าหนี้ตามแผนการจัดการ การกระทำการเหล่านั้นล้วนเป็นความผิด ดังนั้นในการจัดทำรายงานแผนการจัดการให้แก่ผู้ดูแลจัดการต้องมีความถูกต้องและสุจริต

การจัดทำรายงานของผู้ดูแลจัดการ หากพิจารณาแล้วเห็นว่าข้อเสนอของลูกหนี้ยังมี รายละเอียดหรือข้อมูลเกี่ยวกับกิจการของลูกหนี้ไม่เพียงพอ ผู้ดูแลจัดการอาจเรียกให้ลูกหนี้จัดหา ข้อมูลเพิ่มเติมได้ ในการพิจารณาข้อเสนอของผู้ดูแลจัดการมีเงื่อนไขในการดำเนินการที่ค่อนข้าง ยากอยู่พอสมควร เนื่องจากการพิจารณาข้อเสนอต้องกระทำในระยะเวลาจำกัด โดยจะต้องสอบสวน รายละเอียดเกี่ยวกับกองทัพสินและความรับผิดชอบของลูกหนี้ให้เสร็จสิ้นหรือตรวจสอบการ ดำเนินกิจการของลูกหนี้ว่ามีบุคคลที่ร่วมกันกระทำการอันเป็นการหลอกลวงเพื่อให้สามารถลงมติ ในแผนการจัดการของลูกหนี้ เพื่อให้ได้รับความเห็นชอบ แต่อย่างไรก็ตาม หากรายละเอียดเกี่ยวกับ กิจการของลูกหนี้มีความผิดพลาดเกี่ยวกับข้อมูลของเจ้าหนี้ อาจแก้ไขเพิ่มเติมได้ในที่ประชุม เจ้าหนี้

หลังจากที่ผู้ดูแลจัดการนี้ได้จัดทำแผนการจัดการของตนเสร็จสิ้นต้องจัดส่งรายงาน พร้อมด้วยสำเนาของข้อเสนอและรายละเอียดเกี่ยวกับกิจการของลูกหนี้ที่จัดทำโดยลูกหนี้ไปยัง ศาลไม่น้อยกว่าสองวันก่อนที่การบังคับใช้คำสั่งระงับคดีชั่วคราวจะสิ้นสุดลง ซึ่งในทางปฏิบัติก่อน ที่มีคำร้องขอเพื่อให้มีคำสั่งระงับคดีชั่วคราว ลูกหนี้มักจะจัดเตรียมการทำข้อเสนอของตนไว้ก่อน แล้ว ในการรายงานผลการพิจารณาข้อเสนอของผู้ดูแลจัดการนี้ต้องแสดงผลประกอบด้วย และถ้าผู้ดูแลจัดการนี้ไม่สามารถจัดทำรายงานไปยังศาลได้ก่อนที่คำสั่งระงับคดีชั่วคราว สิ้นสุดลง ลูกหนี้อาจร้องขอต่อศาลเพื่อให้มีการแต่งตั้งผู้ดูแลจัดการคนอื่นแทนผู้ดูแลจัดการ นี้คนเดิม³³ โดยจะต้องมีการประกาศรายชื่อผู้ดูแลจัดการคนใหม่ภายใน 7 วัน ซึ่งผลการใช้บังคับ คำสั่งระงับคดีชั่วคราวยังมีผลอย่างต่อเนื่องหรือมีผลใช้บังคับอีกครั้งหนึ่งในระยะเวลาที่มากกว่า นั้น แต่หากว่าลูกหนี้ไม่สามารถเสนอรายชื่อผู้ดูแลจัดการคนใหม่ได้ภายใน 5 วัน ก่อนวันสุดท้ายที่ กำหนดให้ผู้ดูแลจัดการนี้ต้องเสนอรายงาน ลูกหนี้ต้องยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อให้คำสั่งระงับ คดีชั่วคราวยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป

³³Insolvency Rules 1986, rule 5.10 (1).

3.4 กระบวนการตามหลัก Chapter 7

บทบัญญัติที่ว่าด้วยการชำระบัญชี ตามหลัก Chapter 7 เพื่อชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้ทั้งหลายตามที่กฎหมายล้มละลายกำหนดอย่างรวดเร็ว ไม่ต้องมีแผนการชำระหนี้ หรือปฏิบัติตามแผนแต่อย่างใด ภายหลังจากมีการชำระบัญชีของลูกหนี้แล้วทรัพย์สินส่วนที่เหลือจากการชำระบัญชีให้กับเจ้าหนี้ทั้งหลายก็จะนำส่งคืนให้กับลูกหนี้ต่อไป หรือถ้าทรัพย์สินดังกล่าวไม่พอต่อการชำระหนี้คืนให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหมดแล้วลูกหนี้จะได้รับการปลดเปลื้องจากหนี้ที่เหลืออยู่ทั้งหมด

แนวคิดของหลัก Chapter 7 ใช้ได้กับลูกหนี้ที่เป็นทั้งนิติบุคคลและบุคคลธรรมดา สำหรับบุคคลธรรมดานั้นจะมีหลักเกณฑ์กำหนดไว้ คือ จำนวนหนี้ของลูกหนี้ไม่จำกัดจำนวน สามารถยื่นคำร้องเข้ามาได้ตลอดโดยไม่ต้องทำแผนการชำระหนี้คืนให้แก่เจ้าหนี้ และทำให้กองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่มีอยู่ตอนยื่นคำร้องเข้าสู่กระบวนการนี้จะถูกแบ่งชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหมด (Assent Distribution) และเริ่มต้นทางการเงินได้ต่อไป (Fresh Start) ซึ่งจะใช้ระยะเวลาดำเนินการไม่เกิน 4 ถึง 6 เดือน ซึ่งกองทรัพย์สินที่ต้องนำมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ถือเป็นทรัพย์สินที่ไม่ได้รับยกเว้น (Nonexempt Property) และบางส่วนของลูกหนี้สามารถรักษาทรัพย์สินได้แต่เพียงเพื่อในการดำรงชีพ หรือในการประกอบอาชีพที่จำเป็นเท่านั้น (Exempt Property) ซึ่งเมื่อผ่านกระบวนการนี้หนี้ของลูกหนี้จะได้รับการปลดเปลื้อง (Discharge of Debts) โดยคำสั่งศาลหลังจากได้รับรายงานจากทรัสต์ที่ดูแลผลการชำระหนี้ของลูกหนี้ดังกล่าว และการเข้าสู่กระบวนการใน Chapter 7 ได้นั้นลูกหนี้จะต้องไม่เคยยื่นคำร้องเข้าสู่กระบวนการนี้ภายในระยะเวลา 6 ปี

หลัก Chapter 7 ต้องการช่วยเหลือลูกหนี้ให้ได้รับการช่วยเหลือจะปัญหาทางการเงินอันเกิดจากหนี้ทุกประเภทที่เกิดขึ้น แต่โดยทั่วไปแล้วจะเป็นหนี้เกี่ยวกับการบริโภคและอุปโภคเป็นหลัก (Consumer Debtors) โดยกระบวนการนี้เริ่มต้นเมื่อลูกหนี้ยื่นคำร้องเข้ามาพร้อมตารางแสดงรายละเอียดข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้ต่อศาล ในกรณีที่มีคู่สมรสจะยื่นมาพร้อมกันโดยรวมทั้งกำหนดกองทรัพย์สินมาร่วมกันเพื่อชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ก็ได้ ซึ่งเมื่อศาลรับมาพิจารณาจะมีคำสั่งให้เจ้าหนี้ทั้งหลายหยุดการบังคับชำระหนี้ต่อลูกหนี้เป็นการชั่วคราว (The court issues an order halting all collection activities against debtor. : the automatic stay) ในลักษณะเช่นเดียวกับหลักใน Chapter 11 และ 13 กระบวนการนี้กำหนดให้ลูกหนี้ต้องเสนอรายงานในลักษณะ Paper Work ต่อทรัสต์เพื่อให้เจ้าหนี้และศาลพิจารณาด้วย โดยต้องมีรายละเอียดคร่าวๆ เกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเงิน (Financial Situation) รายละเอียดแสดงฐานะทางการเงินที่มีอยู่

(A statement of financial affairs) และรายละเอียดของเจ้าหนี้ทั้งหมด รวมทั้งข้อสรุปที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ซึ่งจะมีรายละเอียดกำหนดเป็นข้อๆ ได้ดังนี้³⁴

1. รายละเอียดของทรัพย์สินที่ลูกหนี้มีอยู่ทั้งหมด ทั้งที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ และสังหาริมทรัพย์ เช่น ที่ดิน บ้าน รถยนต์ ทรัพย์สินส่วนตัว และทรัพย์สินที่ใช้ประกอบอาชีพ (Tools of the trade) เป็นต้น
2. รายละเอียดของเจ้าหนี้ไม่มีประกันที่แสดงจำนวนหนี้ที่ลูกหนี้มีอยู่ทั้งหมด เช่น หนี้ภาษีอากร หนี้กู้ยืมเงิน หนี้อันเกิดจากการบริโภคและอุปโภค ค่าเสียหายอื่นๆ
3. รายละเอียดของเจ้าหนี้มีประกันที่แสดงจำนวนหนี้ที่ลูกหนี้มีอยู่ทั้งหมด เช่น หนี้เกี่ยวกับการเช่าซื้อรถยนต์ บ้าน และการจำนอง จำนำทรัพย์สิน เป็นต้น
4. ผู้ที่รับผิดชอบในหนี้ดังกล่าวร่วมกับลูกหนี้ (Codebtor) ที่ไม่ได้ยื่นคำร้องเข้าสู่กระบวนการนี้ด้วย เช่น คู่สมรส ผู้ค้ำประกันหนี้ให้แก่ลูกหนี้
5. รายละเอียดที่แสดงถึงรายได้และค่าใช้จ่ายของลูกหนี้ต่อเดือน

ข้อมูลของลูกหนี้ที่เสนอเข้ามานั้นจะมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ทั้งเจ้าหนี้และศาลได้พิจารณาถึงเหตุแห่งการใช้กระบวนการ Chapter 7 จะช่วยเหลือนักหนี้อย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายหรือไม่ด้วย และรายการที่เป็น "Paper Work" ที่ลูกหนี้จัดทำขึ้นพร้อมกับคำร้องขอเข้าสู่กระบวนการใน Chapter 7 นั้น ศาลจะใช้เวลาในการพิจารณาถึงความจำเป็น และความตั้งใจของลูกหนี้ตามพฤติการณ์ที่เหมาะสมตามรายละเอียดที่ลูกหนี้เสนอมาเป็น "Statement of intention" เมื่อศาลได้มาพิจารณาแล้วจะกำหนดให้มีการจัดประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรก (The first meeting of creditors) ที่ต้องจัดให้มีขึ้นภายใน 2 เดือน นับแต่ลูกหนี้ยื่นคำร้อง ที่เรียกว่า "341 hearing" หรือ "relief ordered"³⁵ พร้อมทั้งเริ่มต้นมาตรการหยุดพักชำระหนี้ที่ป้องกันไม่ให้เจ้าหนี้บางรายเรียกชำระหนี้เอาากับลูกหนี้ด้วย

อย่างไรก็ตาม เจ้าหนี้อาจมีคำร้องต่อศาลให้เพิกถอนมาตรการดังกล่าวได้³⁶ ถ้าเป็นกรณีที่ทรัพย์สินดังกล่าวเจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิบังคับชำระหนี้ไว้ก่อนแล้ว หรือเป็นทรัพย์สินที่ไม่ได้รับการยกเว้น เป็นต้น ซึ่งต่อมาเมื่อศาลได้พิจารณาให้ลูกหนี้ใช้กระบวนการนี้ได้โดยไม่ต้องมีมติตาม

³⁴Steven D. Strauss, *Ask a Lawyer Debt and Bankruptcy*. pp.72-73.

³⁵*Ibid.*, p. 74.

³⁶*Ibid.*, p. 75.

ที่ประชุมเจ้าหนี้อื่นเป็นการใช้ดุลพินิจของศาลเป็นสำคัญ หรือให้ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการตามหลัก Chapter 13 ก็ได้ตามความเหมาะสมเพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย กรณีตาม Chapter 7 ลูกหนี้จะได้รับการปลดเปลื้องหนี้ที่เหลืออยู่ทั้งหมดจากความรับผิดชอบทางกฎหมายที่มีอยู่เดิม เว้นแต่ทรัพย์สินที่ไม่ได้รับการยกเว้นและการชำระหนี้ของลูกหนี้มีเฉพาะแต่ทรัพย์สินที่ให้ไว้ต่อศาลตามกระบวนการนี้เท่านั้น ดังนั้นกระบวนการตาม Chapter 7 จึงเป็นกรณีที่ลูกหนี้ต้องการเริ่มต้นทางการเงินใหม่อย่างรวดเร็วโดยไม่ต้องที่จะรักษาทรัพย์สินที่มีอยู่ แต่มีการแบ่งชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้ทั้งหลายพร้อมทั้งได้รับสิทธิตามคำสั่งศาลให้หลุดพ้นจากการล้มละลายต่อไป

3.5 กระบวนการตามหลัก Chapter 13

กฎหมายล้มละลายของประเทศสหรัฐอเมริกากำหนดให้ลูกหนี้สามารถยื่นคำร้องขอเข้าสู่กระบวนการจัดการหนี้ตามหลัก Chapter 7 หรือ Chapter 13 ได้โดยความสมัครใจของลูกหนี้เอง กรณีเปรียบเทียบกับกระบวนการตามหลัก Chapter 7 ที่มีกระบวนการจัดหนี้ในกรณีสำหรับลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาที่มีหนี้ไม่มีประกันในจำนวนที่มากเกินไปกว่าทรัพย์สินอยู่มาก หรือลูกหนี้มีความต้องการจะนำทรัพย์สินทั้งหมดที่มีอยู่มาชำระหนี้แก่เจ้าหนี้เพื่อจะได้รับการปลดเปลื้องหนี้ตามกระบวนการนี้โดยมีผลให้ลูกหนี้ดังกล่าวสามารถหลุดพ้นจากหนี้เดิมทั้งหมด เว้นแต่หนี้ที่ไม่ได้รับการยกเว้น เช่น หนี้ภาษีอากร ดังนั้นหลัก Chapter 7 จึงมีแนวคิดให้ลูกหนี้ได้รับการปลดเปลื้องจากหนี้เดิมบางส่วนภายหลังจากมีการนำทรัพย์สินของตนเองมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ ซึ่งถือเป็นกระบวนการล้มละลายโดยตรง "Straight Bankruptcy" ที่ใช้กับลูกหนี้ที่มีหนี้ไม่มีประกันมากกว่าหนี้ที่มีประกัน เช่น หนี้บัตรเครดิต หนี้บริโภค หรือหนี้อุปโภค เพราะลูกหนี้ไม่จำเป็นต้องชำระหนี้ในมูลหนี้ดังกล่าวเต็มจำนวนเนื่องจากไม่มีทรัพย์สินมาเป็นหลักประกันตามสิทธิเดิมของเจ้าหนี้ แต่กรณีสำหรับกระบวนการตามหลัก Chapter 13 จะเหมาะสมกับลูกหนี้มีรายได้ที่เป็นประจำและแน่นอน (ไม่ใช้กับลูกหนี้ที่ประกอบกิจการ) เพียงแต่กำหนดจำนวนหนี้ที่มีประกันไม่ให้มีจำนวนมากเกินไปจนลูกหนี้ไม่อาจชำระหนี้คืนเจ้าหนี้ได้ เช่น หนี้จำนองในที่ดิน บ้านที่เป็นที่อยู่อาศัย หรือหนี้เช่าซื้อรถยนต์ เป็นต้น และหนี้ไม่มีประกันก็กำหนดจำนวนหนี้เอาไว้เช่นกันแต่จะมีจำนวนหนี้สูงกว่าเพราะหนี้ไม่มีประกันอาจทำการปลดเปลื้องหนี้ได้ตามหลัก Chapter 7 เมื่อลูกหนี้ดำเนินการชำระหนี้ตามแผนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ต้องอยู่ในเหตุผลที่ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดายังมีความต้องการจะรักษาทรัพย์สินของตนเองมากกว่าจะนำไปชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหมด หลักการใน Chapter 13 มีแนวคิดที่จะให้ลูกหนี้ขยายระยะเวลาการชำระหนี้ออกไปจากข้อตกลงหรือสัญญาตามมูลหนี้เดิมเพื่อไม่ให้เจ้าหนี้ใช้สิทธิบังคับชำระหนี้เอาทรัพย์สินของลูกหนี้ทันที และให้ลูกหนี้สามารถรักษาทรัพย์สินของลูกหนี้ได้ภายหลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการตาม

Chapter 13 พร้อมกับมีหนี้ที่ได้รับการอนุญาตให้ปลดปล่อยได้มากกว่า Chapter 7 โดยทั่วไปแล้ววิธีการดำเนินการตามกระบวนการตาม Chapter 7 และ Chapter 13 มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เพียงแต่หลักเกณฑ์ที่เป็นมาตรการทางกฎหมายมีลักษณะของคุณสมบัติที่ใช้แตกต่างกันไปเพื่อให้เกิดความเหมาะสมต่อลูกหนี้แต่ละคนอย่างแท้จริง ซึ่งพิจารณาได้ว่ามาตรการตามกระบวนการดังกล่าวเป็นการช่วยเหลือลูกหนี้ให้สามารถดำเนินการทางการเงินในสังคมได้อีกครั้ง ดังนั้น Chapter 13 อาจถือเป็นทางเลือกให้แก่ลูกหนี้ที่ต้องการจะรักษาทรัพย์สินของตนเองต่อไปและคาดหวังได้ว่าจะมีรายได้อันเกิดขึ้นในอนาคตที่แน่นอนพอสมควรมาชำระหนี้คืนเจ้าหนี้ได้อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามลูกหนี้หลายๆ คนมีความต้องการที่จะใช้กระบวนการตามหลัก Chapter 7 มากกว่าเมื่อจำนวนหนี้ที่เกิดขึ้นมีจำนวนมากเกินกว่าจะทำการชำระหนี้ได้ การได้รับการปลดปล่อยจากหนี้เดิมโดยไม่ต้องชำระหนี้คืนเจ้าหนี้ก็อีกแม้จะสูญเสียทรัพย์สินทั้งหมดก็ถือเป็นทางเลือกที่ดีเช่นเดียวกัน

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้เขียนจะมุ่งพิจารณาถึงมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ภายใต้ Chapter 13 ตามประมวลกฎหมายล้มละลาย (Bankruptcy Code) ของประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นหลัก ซึ่งเป็นมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาที่มีรายได้ทางการเงินที่แน่นอนและมีความมั่นคง โดยจะพิจารณาเป็นลำดับ ดังนี้

3.5.1 การเริ่มต้นของกระบวนการตามหลัก Chapter 13

หลักการของกระบวนการในหลัก Chapter 13 ตามกฎหมายล้มละลาย มาแทน Chapter 13 (เก่า) ของพระราชบัญญัติล้มละลาย ค.ศ 1895 (พ.ศ 2441) ที่กำหนดให้ต้องเป็นบุคคลที่มีเงินค่าจ้างเป็นเงินเดือนซึ่งโดยหลัก Chapter 13 (เก่า) ถูกจำกัดว่าต้องเป็น "บุคคลที่มีเงินเดือนมั่นคง" หรือไม่ก็เป็นบุคคลที่มีเงินได้เข้ามาอย่างแน่นอน ที่ได้มาจาก เงินค่าจ้าง เงินเดือน หรือค่านายหน้า แต่หลัก Chapter 13 ฉบับใหม่เปิดโอกาสให้ลูกหนี้มากกว่า อย่างเช่น ข้อจำกัดในเรื่องข้อยกเว้นเกี่ยวกับแหล่งของเงินได้ที่ไม่ต้องมีกฎเกณฑ์บังคับมากเกินไป พร้อมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ของระยะเวลาที่ลูกหนี้ต้องเสนอแผนการชำระหนี้³⁷ ต่อศาลภายหลังจากที่ลูกหนี้ได้ยื่นคำร้องเข้าสู่กระบวนการตามหลัก Chapter 13 เพื่อลูกหนี้จะได้รับการบรรเทาการถูกบังคับ

³⁷Rufus W. Reynolds, *Bankruptcy Guide* (United State: North Carolina Bar Association, 1988), p.58.

ชำระหนี้ ดังนั้นลูกหนี้ที่ต้องการเข้าสู่มาตรการนี้จำเป็นต้องมีคุณสมบัติและหลักเกณฑ์ ที่มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ ตามมาตรา 109(e) คือ

- (1) ต้องเป็นบุคคลธรรมดา (Chapter 13 จะไม่นำมาใช้กับองค์กรธุรกิจที่เป็นลักษณะหุ้นส่วน หรือบริษัท) และ
- (2) ต้องมีเงินได้ที่แน่นอนเป็นประจำ (ข้อความที่กล่าวว่า "บุคคลธรรมดาที่มีเงินได้แน่นอนเป็นประจำ" เป็นลักษณะคำนิยามตาม มาตรา101(27) กำหนดว่า บุคคลธรรมดาผู้ซึ่งมีเงินได้ที่เพียงพอแน่นอนเป็นประจำที่บุคคลธรรมดาสามารถจ่ายเงินคืนตามแผนได้ภายใต้ Chapter 13 ตามหัวข้อนี้) และ
- (3) ต้องมีหนี้ไม่มีประกันมีไม่น้อยกว่า 250,000 เหรียญสหรัฐ (11,250,000 บาท) และหนี้ประกันไม่น้อยกว่า 750,000 เหรียญสหรัฐ (33,750,000บาท) ตาม มาตรา109(e) (สังเกตได้ว่า ข้อจำกัดของหนี้ที่ไม่มีได้รวมหนี้ที่ไม่แน่นอน หรือค่าเสียหายจากการไม่ชำระหนี้)

เมื่อลูกหนี้ได้ยื่นคำร้องขอเข้ามาแล้วการพิจารณาของศาลจะเริ่มขึ้นโดยศาลอาจจะสั่งยกเลิกตามหลัก Chapter 13 ก็ได้ถ้าคุณสมบัติของลูกหนี้ไม่ถูกต้องหรือศาลอาจพิจารณาให้เข้าสู่กระบวนการตามหลัก Chapter 7 ต่อไปก็ได้ ตามข้อสันนิษฐานที่ว่าเมื่อปรากฏว่าแผนการชำระหนี้ที่เสนอมาไม่ได้รับอนุมัติตามเวลาที่กำหนดไว้³⁸ ดังนั้นหลัก Chapter 13 มีความคล้ายคลึงกับหลัก Chapter 7 และหลัก Chapter 11 ที่ต้องมีการเริ่มต้นโดยการยื่นคำร้องขอเข้าสู่กระบวนการตามกฎหมาย ตามมาตรา 301 เสียก่อน ซึ่งอย่างไรก็ตามหลัก Chapter 13 ก็มีความแตกต่างจากหลัก Chapter 7 และหลัก Chapter 11 ในส่วนของตัวลูกหนี้เท่านั้นที่การร้องขอเข้าสู่กระบวนการตามหลัก Chapter 13 ลูกหนี้จะต้องยื่นคำร้องขอเข้าสู่กระบวนการดังกล่าวโดยสมัครใจ จึงจะถือเป็นการเริ่มต้นของกระบวนการตามหลักนี้ได้ ซึ่งต้องเป็นไปตามมาตรา 1321 ของหลัก Chapter 13 ด้วย โดยการยื่นคำร้องเข้าสู่กระบวนการตามหลัก Chapter 13 ทำให้เริ่มเกิดสภาพบังคับหยุดพักชำระหนี้ที่มีต่อลูกหนี้ ตาม มาตรา 362³⁹ และมาตรา 1301⁴⁰ โดยการยื่นคำร้องเข้าสู่กระบวนการนี้จะทำให้สภาพบังคับในทางแพ่งเกี่ยวกับการบังคับชำระหนี้ต่อลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาให้หยุดลง

³⁸11 U.S.C Sec.1321

³⁹Epstein, David G., *Bankruptcy and Other Debtor-Creditor Laws*. p. 368.

⁴⁰Epstein, David G., *Bankruptcy and Other Debtor-Creditor Laws* (United state: West Publishing Co., 1995), p.367.

3.5.2 สิทธิและหน้าที่ของลูกหนี้

มาตรการของ Chapter 13 ได้จำกัดสิทธิและหน้าที่ของลูกหนี้ในการดำเนินการจัดการตามแผนการชำระหนี้ที่ต้องอยู่ภายใต้คำสั่งของผู้ดูแลแผนการชำระหนี้เป็นหลักสำคัญ⁴¹ ตามมาตรา 363 (b), (d), (e), (f) และ (h) ที่เกี่ยวข้องกับจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ที่จะให้สิทธิพิเศษแก่ลูกหนี้ที่สามารถจะร้องคัดค้านการดำเนินการของผู้ดูแลแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้ต่อศาลได้ และลูกหนี้อาจจะฟ้อง หรือถูกฟ้องจากบุคคลภายนอกอันเกี่ยวกับสิทธิเฉพาะตัวของลูกหนี้เองที่ผู้ดูแลแผนการชำระหนี้ไม่มีอำนาจจัดการแทนได้

3.5.3 การจัดเตรียมแผนการชำระหนี้

มาตรการตาม Chapter 13 เป็นมาตรการขยายระยะเวลาเวลาการชำระหนี้ของลูกหนี้ออกไปจากสิทธิเรียกเรียกในมูลหนี้เดิมของลูกหนี้ที่กำหนดให้ลูกหนี้ต้องเสนอแผนการชำระหนี้โดยแสดงถึงรายละเอียดตามที่กฎหมายกำหนดไว้⁴² ซึ่งลูกหนี้เท่านั้นที่ต้องจัดทำแผนการชำระหนี้ที่มีรายละเอียดของแผนการชำระหนี้ ตาม มาตรา1307(c) (3) ที่บัญญัติว่า "failure to file a plan timely under section 1321 of this title;" ซึ่งกฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ "ข้อกำหนดตามมาตรา 1321" สำหรับจำนวนวันที่ลูกหนี้ต้องเสนอแผนเข้าสู่กระบวนการดังกล่าว นั้นถือเป็นบทบังคับที่ให้ลูกหนี้ปฏิบัติตามเพื่อไม่ให้ศาลเพิกถอนคำร้องขอของลูกหนี้ที่ศาลต้องพิจารณาประกอบการรับคำร้องขอของลูกหนี้ด้วย

มาตรา1322 ได้กำหนดให้มีการเสนอเนื้อหาของแผนการชำระหนี้ไว้⁴³ โดยที่อนุมาตรา (a) กำหนดให้แผนการชำระหนี้ต้องแสดงรายละเอียดของที่มาของรายได้ที่คาดการณ์ว่าลูกหนี้จะได้รับในอนาคตเป็นประจำ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สุดที่ต้องมีในแผนการชำระหนี้ พร้อมทั้งการจัดเตรียมให้มีการชำระหนี้เต็มจำนวน ในจำนวนเงินที่เป็นค่าเสียหายที่มีอยู่ของสิทธิที่จะได้รับก่อนภายใต้ มาตรา 507 อย่างน้อยผู้ได้รับสิทธิในค่าเสียหายดังกล่าวต้องให้ความตกลงด้วย ตาม มาตรา1322 (a)(2) โดยกำหนดกลุ่มของเจ้าหนี้เพื่อดำเนินการชำระหนี้ตามแผนตามสิทธิของกลุ่มเจ้าหนี้ตามลำดับ ทั้งเจ้าหนี้มีประกัน และเจ้าหนี้ไม่มีประกัน

⁴¹11 U.S.C Sec.1303

⁴²11 U.S.C Sec.1322

⁴³Bankruptcy Code, Rules and Forms 1997 Edition (St. Paul, Minn: West pub. co., 1997), p. 459.

อนุมาตรา (b) กำหนดให้แผนการชำระหนี้ต้องมี (1) รายละเอียดของกลุ่มเจ้าหนี้ที่ไม่มีประกันที่ไม่อยู่ในบังคับตามมาตรา 507 ที่กำหนดไว้ในส่วนของมาตรการตาม Chapter 11 และ (2) การแก้ไขสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันและเจ้าหนี้ไม่มีประกัน เว้นแต่สิทธิเรียกร้องในหนี้ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับจำนองที่ต้องมีอยู่ตามปกติ และ (3) รายละเอียดของการดำเนินการและการบังคับสิทธิเมื่อเกิดกรณีการไม่สามารถปฏิบัติตามแผนได้ และ (4) การชำระหนี้ต่อหนี้ที่ไม่มีประกันในจำนวนที่กำหนดไว้ในแผนการชำระหนี้และกำหนดกลุ่มของเจ้าหนี้ที่ไม่มีประกันที่จะได้รับชำระหนี้คืนตามส่วนของสิทธิเรียกร้องในหนี้อย่างเท่าเทียมกัน และ (5) การจัดเตรียมผลการชำระหนี้เมื่อมีการชำระหนี้สิ้นสุดตามแผนการชำระหนี้ที่มีต่อหนี้มีประกันและหนี้ไม่มีประกัน และ (6) รายละเอียดของการชำระหนี้ของสิทธิเรียกร้องที่อยู่ภายใต้แผนการชำระหนี้ และ (7) การยอมรับ หรือการปฏิเสธในสิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้ที่ยื่นขอรับชำระหนี้ และ (8) การเสนอรายละเอียดการชำระหนี้ทั้งหมดหรือบางส่วนให้แก่เจ้าหนี้ตามสัดส่วนที่มีต่อทรัพย์สินของลูกหนี้ และ (9) การจัดเตรียมการมอบสิทธิเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ไว้ภายใต้แผนการชำระหนี้เพื่อเป็นประกันต่อเจ้าหนี้ และ (10) การกำหนดข้อตกลงที่จำเป็นอันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามแผนการชำระหนี้ที่ลูกหนี้ต้องการจะมีไว้ในแผนการชำระหนี้ ดังนั้นจะพิจารณาได้ว่ารูปแบบของกรณีตามหลัก Chapter 13 การเสนอแหล่งที่จะมีการจ่ายเงินคืนซึ่งเป็นรายละเอียดของแผนการชำระหนี้ที่เกิดขึ้นจากฐานะทางการเงินของลูกหนี้ที่มีรายได้ แต่ในทางกฎหมายไม่มีข้อกำหนดที่เป็นการเรียกร้องให้ลูกหนี้ต้องปฏิบัติเป็นอย่างนั้นเลยทีเดียว เพราะตาม มาตรา 1322(a)(1) เพียงแต่กำหนดให้แผนการชำระหนี้ต้องเตรียมหาแหล่งเงินที่เป็นรายได้ในอนาคตซึ่งมีการยอมรับแล้วตามแผนดังกล่าวสำหรับลูกหนี้ และจะได้รับการตรวจสอบและควบคุมโดยผู้ดูแลแผนชำระหนี้อีกครั้งหนึ่งตามความจำเป็นสำหรับการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการชำระหนี้ที่ได้เสนอต่อศาลและเจ้าหนี้ไว้ โดยการชำระหนี้คืนภายใต้แผนการจ่ายเงินนั้น ต้องแสดงรายการเงินสะสมที่มีอยู่ อาจจะเป็นการขายทรัพย์สินที่มีอยู่เป็นที่ดิน ตาม มาตรา 1322(b)(8)

อย่างไรก็ตามแผนการชำระหนี้ตามหลัก Chapter 13 นั้น ลูกหนี้ควรจะริบการเตรียมให้มีการชำระหนี้คืนอย่างน้อยเป็นจำนวนจ่ายชำระคืนเต็มจำนวนหนี้กับหนี้มีประกันทั้งหมดด้วย⁴⁴ และการจ่ายเงินตามแผนการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ไม่มีประกันต้องมีไม่น้อยกว่าการจ่ายเงินคืนให้แก่เจ้าหนี้ไม่มีประกันรายอื่นด้วย โดยที่แผนการจ่ายเงินคืนต้องพิจารณาในสิทธิของหนี้ไม่มีประกันทั้งหมดที่มีชื่ออยู่ในกลุ่มของการได้รับการชำระหนี้เป็นเฉพาะด้วย

⁴⁴วิศิษฎ์ วิศิษฎ์สรอรรถ, "ฟื้นฟูกู้หนี้," ประชาชาติธุรกิจ (30 กรกฎาคม-2 สิงหาคม, 2541):

ประกอบกับตามมาตรา1322(a)(3),1322(b)(4) และแผนการชำระหนี้ตามหลัก Chapter 13 ต้องมีการพิจารณาถึงความเหมาะสมกับสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันด้วย โดยการเพิ่มเติมสิทธิของเจ้าหนี้มีประกัน เช่น เจ้าหนี้มีประกันที่มีสิทธิในหนี้มีประกันต่อลูกหนี้สำหรับทรัพย์สิน เช่น ที่ดิน บ้าน รถยนต์ และทรัพย์สินอื่นตามหลัก Chapter 13 และมีการเพิ่มเติมสิทธิของเจ้าหนี้มีประกัน โดยลูกหนี้อาจจะมีการเสนอตามแผนการชำระหนี้ที่ให้เจ้าหนีดังกล่าวได้รับสิทธิเป็นเจ้าหนี้ในหนี้จำนวนเกี่ยวกับบ้านค่าของลูกหนี้ ตามหลัก Chapter 13 ได้ด้วย แต่อย่างไรก็ตาม การเพิ่มเติมสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันที่เป็นผู้ซึ่งมีสิทธิในหนี้จำนวนที่ได้รับการพิจารณาให้ได้รับการประกันในสิทธิที่มีอยู่นั้นต้องพิจารณาประกอบกับหลักการของการมีถิ่นที่อยู่ของลูกหนี้ภายใต้หลัก Chapter 13 ตาม มาตรา1322(b)(2) เท่านั้นเสียก่อน

มาตรา1322(c) ได้กำหนดข้อจำกัดของระยะเวลาการชำระเงินคืนตามแผนภายใต้หลัก Chapter 13 ที่กำหนดไว้เป็นเวลา 3 ปี ยกเว้นแต่ศาลจะยอมรับให้ระยะเวลาตามแผนขยายออกไปได้ ซึ่งมากที่สุด 5 ปี และสำหรับการแก้ไขแผนการชำระหนี้ในลูกหนี้ยังสามารถยื่นแก้ไขแผนก่อนที่แผนจะได้รับการอนุมัติจากศาลได้ตามมาตรา 1323 ซึ่งสามารถแก้ไขแผนได้ตลอดเวลา ก่อนจะมีการอนุมัติแผน ทั้งนี้เพื่อให้แผนมีความสมบูรณ์และปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

3.5.4 การอนุมัติแผนการชำระหนี้

หลัก Chapter 13 ไม่ได้กำหนดให้เจ้าหนี้มีการลงมติในแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้⁴⁵ เพราะตามหลัก Chapter 13 กำหนดให้ศาลเป็นผู้ตรวจสอบแผนเท่านั้น⁴⁶ มาตรฐานของผู้พิพากษาในการยืนยันตามแผนการชำระหนี้ภายใต้หลัก Chapter 13 (Confirmation of plan) จึงได้กำหนดขึ้นตาม มาตรา132 และมาตรา1325(a)(1) คือเป็นการกำหนดให้แผนการชำระหนี้ต้องมีรายละเอียดตามข้อกำหนดภายใต้หลัก Chapter 13 และต้องมีคุณสมบัติตามกฎหมายล้มละลาย ซึ่ง มาตรา1325(a)(2) กำหนดเงื่อนไขของการยืนยันตามแผนการชำระหนี้ต้องมีในส่วนของค่าธรรมเนียมเกิดขึ้น ตาม มาตรา1325(a)(3) ที่บัญญัติว่า "the plan has been proposed in good faith and not by any means forbidden by law;" ซึ่งเป็นการกำหนดให้ลูกหนี้ต้องเสนอแผนการชำระหนี้ด้วยความซื่อสัตย์และเป็นมาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนดไว้

⁴⁵11 U.S.C Sec.1325

⁴⁶Epstein, David G., *Debtor-Creditor Law in a Nutshell*, pp. 366-367.

การนำ มาตรา1325(a)(3) ซึ่งเป็นเรื่องของมาตรฐานความซื่อสัตย์นั้น ศาลจะพิจารณาเข้าไปในส่วนของผู้หนี้ที่ได้มีการเสนอแผนการชำระหนี้ที่ผู้หนี้ได้เสนอให้กับศาลเพื่อพิจารณาตามที่กำหนดไว้ ในมาตรา1325(a)(4) เป็นมาตรฐานที่ปกป้องสิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้ที่ไม่มีประกัน โดยการกำหนดให้พิจารณา "ผลประโยชน์ที่ดีที่สุดของเจ้าหนี้" โดยมีมาตรการปกป้องมูลค่าของจำนวนหนี้ที่เจ้าหนี้ควรจะได้รับชำระหนี้จากผู้หนี้ให้ได้มากที่สุดซึ่งเป็นลักษณะของการเสนอแผนการชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้ที่ไม่มีประกัน คือเจ้าหนี้ดังกล่าวจะต้องให้ได้รับการชำระหนี้เป็นจำนวนไม่น้อยกว่าที่ควรจะได้รับเหมือนในกรณีการชำระบัญชีตาม Chapter 7 การดำเนินการตามแผนการชำระหนี้ที่ผู้หนี้เสนอมาที่ทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้คืนตามหลักเบื้องต้นในลักษณะของ "การปกป้องมูลค่า" ซึ่งมีอยู่ใน มาตรา1325(a)(4) ดังตัวอย่างตามกรณี 4 ประการ⁴⁷ ดังนี้

- (1) ผู้หนี้เป็นผู้หนี้เจ้าหนี้ผู้หนึ่งพันเหรียญสหรัฐ หรือประมาณ สี่หมื่นห้าพันบาท
- (2) ผู้หนี้ได้ยื่นคำร้องเข้าสู่มาตรการในหลัก Chapter 13
- (3) ถ้าผู้หนี้ได้เข้าสู่มาตรการตามหลัก Chapter 7 แล้วมีการขายทรัพย์สินทั้งหมดที่มีอยู่ เช่น ที่ดิน หรือ ทรัพย์สิน มีมูลค่าตามสมควร เพื่อรวบรวมเงินมาชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้ที่มีสิทธิได้รับก่อนจนเต็มจำนวน และก็ชำระหนี้ส่วนที่เหลือให้แก่เจ้าหนี้ที่ไม่มีประกัน ตามสิทธิที่ควรจะได้รับจากผู้หนี้ที่มีอยู่ทั้งหมดนั้น
- (4) การยื่นคำร้องตามหลัก Chapter 13 ของผู้หนี้นั้น จะมีการเสนอแผนการจ่ายเงินให้แก่เจ้าหนี้ที่ไม่มีประกันเป็นจำนวนที่กำหนดตามสมควรที่ต้องชำระหนี้คืนต่อเดือน โดยพิจารณาว่าเจ้าหนี้ต้องได้รับการชำระหนี้ไม่น้อยไปกว่าการดำเนินการตามหลักใน Chapter 7 สำหรับระยะเวลา 36 เดือนตามที่กฎหมายจะอนุญาตให้ทำได้

แผนการชำระหนี้ไม่ได้พิจารณาเกี่ยวกับค่าชดใช้ความเสียหายตามข้อเรียกร้องของ มาตรา1325(a)(4) ที่บัญญัติว่า "...the amount that would be paid on such claim if the estate of the debtor were liquidated under chapter 7 of this title on such date;" เพราะการชำระหนี้ในจำนวนตามแผนการชำระหนี้ที่เกินกว่าช่วงระยะเวลา 36 เดือนนั้น ไม่ได้เป็นการเพิ่ม "การปกป้องมูลค่า" จากจำนวนเงินที่กำหนดไว้แต่อย่างใด และนี่เป็นข้อสมมติฐานที่คาดหมายไว้ว่าสามารถจะมีได้ซึ่งอาจจะไม่ใช่ความจริง อีกทั้งรูปแบบของหลัก ใน Chapter 7 นั้น เจ้าหนี้ไม่มี

⁴⁷Epstein, David G., *Bankruptcy and Other Debtor-Creditor Laws*, p.374.

ประกันจะได้รับการชำระหนี้้น้อยมากจากทรัพย์สินที่มีการชำระบัญชีนั้น แต่สำหรับรูปแบบในกรณีของหลัก Chapter 13 ในส่วนของ มาตรา1325(a)(4) จะมีความมั่นใจมากกว่าว่าจะได้รับเงินคืนมากกว่า⁴⁸

มาตรา1325(a)(3) และ(4) จำเป็นต้องพิจารณาควบคู่ไปกับ มาตรา1325(b) โดยมาตรา1325(b) ได้เรียกร้องให้แผนการชำระหนี้ตามหลัก Chapter 13 ต้องมีการจัดเตรียมสำหรับการจ่ายเงินคืนให้เต็มจำนวนสิทธิเรียกร้อง หรือยินยอมในหนี้ทั้งหมดที่มีอยู่ของลูกหนี้ "เงินได้ของลูกหนี้ที่จะเกิดขึ้น" ต้องเป็นไปตามคำนิยามตาม มาตรา1325(b)(2) ที่บัญญัติว่า "the value, as of the effective date of the plan, of property to be distributed under the plan on account of such claim is not less to such allowed amount of such claim;" อันข้อสมมติฐานเพื่อให้เกิดความเข้าใจในคุณสมบัติตาม มาตรา1325(b) โดยการยื่นคำร้องเข้าสู่หลัก Chapter 13 ของลูกหนี้ที่ลูกหนี้มีเงินได้เข้ามาตามแผนการชำระหนี้ที่ยอมรับจากเจ้าหนี้ทั้งหมดสำหรับการชำระคืนต่อเดือนหรือช่วงระยะเวลาชำระหนี้ที่ลูกหนี้เสนอมา และกำหนดค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตตามแผนการชำระหนี้ที่ลูกหนี้ต้องใช้จ่ายตามปกติ ซึ่งแผนการชำระหนี้ตามหลัก Chapter 13 ลูกหนี้ต้องยินยอมให้มีการชำระเงินคืนแก่เจ้าหนี้อย่างน้อยเป็นจำนวนที่เหลือจากการหักเป็นค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตตามปกติและต้องเป็นจำนวนเงินมากที่สุดที่จะจ่ายคืนได้เป็นระยะเวลา 36 เดือนด้วย

มาตรา1325(a) (5) การปกป้องสิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้มีประกันที่ต้องมีการจัดเตรียมไว้โดยแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้⁴⁹ โดยกำหนดให้ลูกหนี้ต้องปฏิบัติตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ก) เมื่อมีการยอมรับตามแผนการชำระหนี้โดยเจ้าหนี้ทั้งหมดนั้น หรือ
- ข) มีการขยายระยะเวลาของการยึดทรัพย์ และข้อเสนอในการจ่ายเงินคืนให้แก่เจ้าหนี้ซึ่งเป็นมูลค่าราคาทรัพย์สินในราคาตลาดปัจจุบัน ซึ่งอย่างน้อยต้องมีมูลค่าเท่ากับมูลค่าของหลักประกันที่นำมาเพิ่มเติมด้วย หรือ
- ค) การยินยอมที่จะให้มีหลักประกันเพิ่มเติมแก่เจ้าหนี้

⁴⁸Epstein, David G., *Debtor-Creditor Law in a Nutshell*, p. 367.

⁴⁹Ibid., p. 368.

มาตรา1325(a)(6) ได้บัญญัติว่า "the debtor will be able to make all payments under the plan and to comply with the plan" ซึ่งเป็นการกำหนดข้อเรียกร้องให้ลูกหนี้มีการกระทำที่แน่นอนที่จะสามารถปฏิบัติให้ได้ผลสำเร็จ โดยข้อกำหนดนี้ลูกหนี้ต้องพิจารณาว่าจะมีความสามารถเพียงพอในปฏิบัติการชำระหนี้คืนภายใต้แผนการชำระหนี้หรือไม่ และการยืนยันตามแผนการชำระหนี้คืนภายใต้หลัก Chapter 13 จะเป็นข้อผูกพันระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ทั้งหมดตามมาตรา1327(a) ที่เป็นข้อกำหนดในเรื่องของผลของการอนุมัติแผนการชำระหนี้ "Effect of confirmation" ซึ่งอย่างน้อยแผนการชำระหนี้หรือคำสั่งที่ยืนยันตามแผนดังกล่าวจะต้องได้รับการจัดเตรียมเอาไว้ โดยการยืนยันตามแผนการชำระหนี้คืนจะครอบคลุมไปถึง "ทรัพย์สินที่เป็นอสังหาริมทรัพย์" ที่เป็นของลูกหนี้อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิเรียกร้อง หรือ ผลประโยชน์ของเจ้าหนี้ที่มีให้ไว้สำหรับแผนการชำระหนี้ที่ลูกหนี้เสนอมาให้ตาม มาตรา1327(a) ที่บัญญัติว่า "The provision of a confirmed plan bind the debtor and each creditor, whether or not the claim of such creditor is provided for by the plan..."

แผนการชำระหนี้คืนตามหลัก Chapter 13 สามารถที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ภายหลังที่มีการยืนยันตามแผนดังกล่าวแล้วก็ตาม⁵⁰ เพราะมาตรา1329 กำหนดหลักเกณฑ์ที่จะให้มีการแสดงเจตนาภายหลังที่ยืนยันตามแผนแล้ว ทั้งลูกหนี้ ผู้ดูแลแผนชำระหนี้ และเจ้าหนี้ไม่มีประกันสามารถยื่นคำร้องขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้ในปี 1984 ได้มีการเพิ่มเติมข้อความผู้ที่มีอำนาจขอให้มีการแก้ไขได้ คือ เจ้าหนี้ไม่มีประกัน โดยยื่นคำร้องขอแก้ไขแผนการชำระหนี้คืนตามหลัก Chapter 13 มาตรา1329 และ มาตรา1325(b) ที่เห็นควรให้มีการพิจารณาแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนการชำระหนี้ได้ ถ้าวายได้ของลูกหนี้ตามหลัก Chapter 13 ได้เพิ่มขึ้นอย่างไม่คาดหมายภายหลังจากที่ลูกหนี้ได้รับการอนุมัติตามแผนดังกล่าวแล้ว และก่อนที่ลูกหนี้จะได้ชำระหนี้คืนจนเสร็จสิ้นภายใต้แผนดังกล่าว เจ้าหนี้ก็สามารถสั่งให้มีการเพิ่มเงินขึ้นในแผนการชำระหนี้คืนได้เป็นต้น

⁵⁰Epstein, David G., *Bankruptcy and Other Debtor-Creditor Laws*, p.376.

3.5.5 การปลดเปลื้องหนี้ของลูกหนี้

การปลดเปลื้องหนี้จากหนี้ หรือ Discharge of Debt⁵¹ คือ การอนุญาตให้ลูกหนี้สามารถปลดเปลื้องหนี้จากบรรดาหนี้ทั้งหลายเมื่อผ่านกระบวนการล้มละลาย โดยหลักการนี้อาจพอเทียบเคียงได้กับการปลดลูกหนี้จากการล้มละลาย เรื่องนี้ถือเป็นเรื่องสำคัญที่สุดในแนวคิดเรื่องการช่วยเหลือลูกหนี้ เพื่อเอื้ออำนวยให้ลูกหนี้สามารถกลับไปดำเนินชีวิตใหม่ (Fresh start) และภายหลังที่ลูกหนี้ได้ดำเนินการทางกระบวนการล้มละลายโดยไม่ต้องผูกพันชำระหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนลูกหนี้ หรือเจ้าหนี้จะยื่นขอใช้วิธีตามกฎหมายล้มละลาย ไม่ว่าจะเป็นการขอชำระหนี้ (Liquidation ตาม Chapter 7) หรือการขอช่วยเหลือลูกหนี้ (reorganization ตาม Chapter 11) หรือการปรับโครงสร้างหนี้ (Adjustment of debt ตาม Chapter 13) โดยการปลดเปลื้องหนี้มีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับวิธีการที่ลูกหนี้เลือกใช้ตามกฎหมายล้มละลาย เช่น การขอชำระหนี้ตาม Chapter 7 ลูกหนี้จะได้รับการปลดเปลื้องหนี้จากบรรดาหนี้ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก่อนศาลมีคำสั่งโอนการจัดการทรัพย์สิน (Order for relief) ไปยังทรัสต์⁵² สำหรับมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาตาม Chapter 13 ลูกหนี้จะได้รับการปลดเปลื้องหนี้จากบรรดาหนี้ที่เกิดขึ้นภายหลังที่ศาลเห็นชอบด้วยกับแผนช่วยเหลือลูกหนี้ และแผนการชำระหนี้ได้เสร็จลงเป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยที่การขอปรับโครงสร้างหนี้ตาม Chapter 13 ลูกหนี้จะได้รับการปลดเปลื้องหนี้จากบรรดาหนี้ต่าง ๆ ที่บรรจุกไว้ในแผน สำหรับหนี้ที่ไม่ได้รับการยกเว้นจากกฎหมายล้มละลายบางประเภท ลูกหนี้สามารถได้รับการปลดเปลื้องหนี้จากหลักเกณฑ์ตามที่ Chapter 13 กำหนดไว้ก็ได้

ดังนั้นผลของการปลดเปลื้องหนี้ตามหลักใน Chapter 13 มีข้อกำหนด⁵³ ที่ให้เจ้าหนี้หมดสิทธิในการเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้อีกต่อไป คงเหลือเพียงสิทธิที่จะเรียกร้องให้ชำระหนี้จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ตามแผนการชำระหนี้ที่ศาลเห็นชอบด้วยเท่านั้น อย่างไรก็ตามก็ยังมีหนี้บางประเภทที่กฎหมายซึ่งเป็นบทบัญญัติทั่วไปไม่อนุญาตให้ลูกหนี้ปลดเปลื้องหนี้ได้ เพื่อประโยชน์ทางสังคมและป้องกันลูกหนี้ซึ่งเป็นผู้ทุจริตไม่ให้ได้รับประโยชน์จากกฎหมายล้มละลาย เช่น ภาษีอากร หนี้ที่เกิดจากการทุจริตของลูกหนี้ หนี้ที่ลูกหนี้มิได้เปิดเผยหรือระบุไว้ในบัญชีหนี้สิน ค่าปรับ รวมทั้งค่าเสียหายอันเกิดจากการขับรถขณะมึนเมาสุรา เป็นต้น นอกจากนี้ในมาตรการ

⁵¹ 11 U.S.C Sec.1328

⁵² มนตรี ศิลปมหาบัณฑิต, "มาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ตามกฎหมายล้มละลายของสหรัฐอเมริกา," *ดูลพา* 46: 35.

⁵³ 11 U.S.C Sec.1328 (a), (b), (c), (d) and (e)

ช่วยเหลือไม่ให้ลูกหนี้ต้องล้มละลายยังมีบทยกเว้น เรื่องการปลดเปลื้องหนี้เป็นการเฉพาะ ตามวิธีที่ลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ได้เลือกไว้ เช่น ลูกหนี้ต้องยังไม่เคยได้รับการปลดเปลื้องหนี้มาก่อน และต้องเป็นเฉพาะบุคคลธรรมดาเท่านั้นที่ไม่เคยได้รับการปลดเปลื้องหนี้ภายในระยะเวลา 6 ปี ก่อนยื่นคำร้องขอชำระบัญชี หรือเข้าสู่มาตรการดังกล่าว เป็นต้น กรณีภายหลังที่มีการร้องขอให้มีการจัดเตรียมแผนการชำระหนี้คืนภายใต้หลัก Chapter 13 แล้ว ลูกหนี้จะได้รับการปลดเปลื้องหนี้จากหนี้เดิมตาม มาตรา 1328 (a)⁵⁴ ตามที่บัญญัติไว้ว่า "As soon as practicable after completion by the debtor of all payments under the plan, unless..." คือลูกหนี้ต้องดำเนินการตามแผนที่ได้รับการอนุมัติให้เป็นที่เรียบร้อยแล้วจึงจะได้รับการปลดเปลื้องหนี้จากหนี้ทั้งปวงซึ่งเป็นไปโดยอัตโนมัติ เว้นแต่กรณีที่มีกำหนดกำหนดไว้ในหนี้บางประเภทที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของสังคมที่ไม่อาจปลดเปลื้องหนี้ให้แก่ลูกหนี้ได้ตามหลักของกฎหมายทรัพย์สินของแต่ละรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ได้รับการยกเว้นที่ไม่ให้ได้รับการปลดเปลื้องหนี้ที่อยู่ภายใต้ มาตรา 523 รวมทั้งจะเป็นหนี้ที่ยกเว้นจาก มาตรา 1328 (a) ที่จะไม่ได้รับการปลดเปลื้องหนี้เป็นดังนี้

- (1) เป็นสิทธิเรียกร้องที่มีได้มีอยู่ในแผนการชำระหนี้คืน
- (2) ภาระผูกพันในหนี้ที่มีอยู่แน่นอนที่ถูกกำหนดขึ้นโดยแผนการชำระหนี้คืน
- (3) สิทธิเรียกร้องในค่าอุปการะเลี้ยงดู
- (4) เงินกู้เพื่อการศึกษา
- (5) ความรับผิดที่ทำให้บุคคลได้รับความบาดเจ็บหรือตาย
- (6) ค่าเสียหายทางอาญา และและค่าชดใช้เพื่อการพักผ่อน
- (7) หนี้ภาษีอากร

ศาลล้มละลายยอมให้มีการปลดเปลื้องหนี้ตามกรณีหลัก Chapter 13 ได้ แม้ว่าลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ตามแผนในหลัก Chapter 13 ได้สมบูรณ์ เพราะ มาตรา 1328 (b) ให้อำนาจศาลล้มละลายพิจารณายอมให้ในกรณีเป็นความลำบากของลูกหนี้ที่สมควรจะได้รับการปลดเปลื้องหนี้ได้ ในกรณีดังต่อไปนี้ คือ

- (1) ความล้มเหลวของการชำระหนี้คืนตามแผนเกิดจาก "เหตุวิกฤติการณ์สำหรับลูกหนี้" และจะเป็นการไม่ยุติธรรมต่อความรับผิดชอบดังกล่าว และ

⁵⁴Steven D. Strauss, Ask a Lawyer Debt and Bankruptcy, pp.113-114.

(2) มูลค่าของการจ่ายเงินคืนตามแผนให้แก่เจ้าหนี้แต่ละคน มีจำนวนไม่น้อยกว่าที่เจ้าหนี้จะได้รับภายใต้หลัก Chapter 7 และ

(3) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงของแผนไม่สามารถปฏิบัติได้แล้ว

มาตรา 1328(b) ที่กำหนดว่า "ความยากลำบากของลูกหนี้" ที่จะได้รับการปลดเปลื้องหนี้ จะไม่เกี่ยวข้องกับ การปลดเปลื้องหนี้ตาม มาตรา 1328(a) การที่ลูกหนี้จะได้รับการปลดเปลื้องหนี้ในกรณีความยากลำบากของลูกหนี้จะถูกจำกัดโดย มาตรา 523(a) เว้นแต่จะเป็นการปลดเปลื้องหนี้ตาม มาตรา 1328(c) และถ้าลูกหนี้ได้รับการปลดเปลื้องหนี้ภายใต้ มาตรา 1328(a) หรือ มาตรา 1328(b) แล้ว ลูกหนี้ไม่สามารถได้รับการปลดเปลื้องหนี้จาก Chapter 7 ต่อไปได้อีกภายในระยะเวลา 7 ปี นับแต่วันที่เข้าสู่ Chapter 13 อย่างน้อยการจ่ายเงินคืนตามแผนการชำระหนี้ที่มีการชำระหนี้คืนไปแล้วเป็นจำนวนอัตราร้อยละ 70 ที่ได้จ่ายคืนให้แก่เจ้าหนี้ไม่มีประกัน และแผนการชำระหนี้ดังกล่าวถือเป็น "ผลที่ดีต่อลูกหนี้" ตาม มาตรา 727(a)(9) อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะได้รับการปลดเปลื้องหนี้ตาม มาตรา 1328(a) หรือ มาตรา 1328(b) สิทธิของลูกหนี้ที่มีคือ ได้รับการบรรเทาภาระหนี้ตาม Chapter 13 ในอนาคตเมื่อแผนการชำระหนี้เกิดผลสำเร็จ แต่การปลดเปลื้องหนี้จะไม่ทำได้ในกรณีตาม มาตรา 1328 (e) (1), (2) คือเป็นการกระทำโดยมีเหตุอันเกิดจากความไม่สุจริต และมีการฉ้อฉล (Fraud) ของลูกหนี้ และการกระทำความผิดดังกล่าวผู้ที่มีส่วนได้เสียที่ไม่รู้ถึงการไม่สุจริตของลูกหนี้ที่สามารถมีคำร้องต่อศาลให้พิจารณาและไต่สวนได้ภายหลังจากการอนุมัติแผนการชำระหนี้แล้วก็ได้

3.5.6 การแก้ไขแผนการชำระหนี้ภายหลังการอนุมัติแผน

ตามหลักของ Chapter 13 ที่ต้องการให้แผนการชำระหนี้สามารถดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁵⁵ จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่เรียกว่า "Modification of plan after confirmation"⁵⁶ ซึ่งจะทำให้ในช่วงการดำเนินการชำระหนี้ตามแผนการชำระหนี้ที่ได้มีการอนุมัติแล้วนั้น ลูกหนี้และผู้มีส่วนได้เสียในแผนการชำระหนี้ยังสามารถแก้ไขแผนดังกล่าวได้ตลอดเวลา โดยแผนการชำระหนี้จะขอแก้ไขจะถูกนำมาพิจารณาและไต่สวนถึงความเหมาะสมถึงการเปลี่ยนแปลงจำนวนหนี้ที่จะต้องผูกพันตามแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้ หรือผู้ร้องขอเสนอเข้ามาด้วยเหตุของ

⁵⁵ 11 U.S.C Sec.1329

⁵⁶ Bankruptcy Code, Rules and Forms 1997 Edition (St. Paul, Minn: West pub. co., 1997), p. 469.

พฤติการณ์พิเศษที่ลูกหนี้ประสงค์จะขยายระยะเวลาการชำระหนี้ รวมทั้งการเพิ่มหรือลดจำนวนเงินในการชำระหนี้ตามแผนเดิม ซึ่งการแก้ไขแผนนั้นต้องไม่เป็นการเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญที่กำหนดไว้ตามมาตรา 1322 (รายละเอียดของแผนการชำระหนี้ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของเจ้าหนี้) อย่างเด็ดขาด แต่อย่างไรก็ตามการแก้แผนการชำระหนี้ถูกจำกัดห้ามไม่ให้แก้ไขแผนการชำระหนี้มีพันธะระยะเวลาดำเนินการตามแผนไปแล้ว 4 ปี

3.5.7 การยกเลิกมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้

ลูกหนี้ที่ยื่นคำร้องเข้าสู่กระบวนการตามหลัก Chapter 13 อาจจะเปลี่ยนความคิดที่จะเข้าสู่กระบวนการอื่นๆ ของกฎหมายล้มละลายได้⁵⁷ โดยลูกหนี้มีเวลาที่จะยื่นคำร้องต่อศาลล้มละลายให้มีการยกเลิกกรณีดังกล่าว และขอกลับไปเข้าสู่กระบวนการในหลัก Chapter 7 ตามมาตรา 1307(a),(b) ซึ่งศาลล้มละลายจะทำการยกเลิกกรณีตามหลัก Chapter 13 และสั่งให้ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการตามหลัก Chapter 7 ซึ่งอาจจะเป็นการเรียกร้องของเจ้าหนี้เองก็ได้ โดยอนุมาตรา (a) เป็นการให้ศาลสามารถเพิกถอนมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ในทันทีที่ปรากฏได้ว่าลูกหนี้ใช้สิทธิไม่สุจริต ตามที่ได้บัญญัติไว้ว่า "...the court may revoke such order if such order was procured by fraud" และตามอนุมาตรา (b) ประกอบกับการที่ศาลมีคำสั่งตามอนุมาตรา (a) และศาลอาจจะใช้หลักในมาตรา 1307 มาพิจารณาประกอบ หรือในกรณีที่ไม่ได้เกิดจากการฉ้อฉลของลูกหนี้โดยตรงแล้วศาลอาจจะมีคำสั่งให้มีการแก้ไขแผนการชำระหนี้ให้ถูกต้องและพิจารณาตามมาตรา 1329 ต่อไปได้ ตามที่บัญญัติเอาไว้ตอนหนึ่งว่า "...unless, within the time fixed by the court, the debtor proposes and the court confirms a modification of the plan under section 1329 of this title" โดยถือเป็นการกำหนดให้ศาลสามารถดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามสมควรเกี่ยวกับเหตุการณ์พิเศษที่เกิดขึ้นรวมทั้งเป็นการให้โอกาสเจ้าหนี้ที่จะเรียกร้องให้ลูกหนี้ได้มีการเปลี่ยนไปใช้มาตรการอื่นๆ ได้หรือให้เพิกถอน จากเหตุการณ์ที่กำหนดไว้อันถือเป็นเหตุที่เรียกว่า "เหตุผลที่สมควร" ตาม มาตรา1307(c) และตาม มาตรานี้ได้ต่อไป และมาตรา1307(d) ให้ศาลล้มละลายมีอำนาจที่จะเปลี่ยนมาตรการในหลัก Chapter 13 ไปสู่หลัก Chapter 11 ได้ด้วย โดยต้องมีการเปลี่ยนก่อนการอนุมัติของแผนการชำระหนี้ตามข้อเรียกร้องของฝ่ายที่มีส่วนได้เสียในแผนการชำระหนี้และภายหลังที่มีการตั้งข้อพิจารณา หรือการไต่สวนตามคำร้องขอแล้ว สำหรับมาตรา1307 (a) จะเป็นการปกป้องชาวนาจากข้อเรียกร้องของเจ้าหนี้ที่จะให้มีการเปลี่ยนมาตรการจาก หลัก Chapter 13 ไปสู่หลัก Chapter 7 หรือหลัก Chapter 11

⁵⁷ 11 U.S.C Sec.1330

หลักการสำคัญดังกล่าวนี้มีขึ้นเพื่อให้ศาลมีอำนาจยกเลิกเพิกถอนและการให้ลูกหนี้เปลี่ยนไปใช้มาตรการอื่นๆ ที่เหมาะสมกับลูกหนี้ โดยอนุมาตรา (a) และ (b) กำหนดให้มีการยกเลิกมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ใน Chapter 13⁵⁸ เมื่อปรากฏภายหลังว่าลูกหนี้ดังกล่าวไม่มีคุณสมบัติตาม Chapter 13 กำหนดไว้ ซึ่งศาลอาจมีคำสั่งให้ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการตาม Chapter 7 หรือ Chapter 11 ได้ตลอดเวลาเช่นเดียวกัน และมีผลทำให้เป็นการสละซึ่งสิทธิที่มีอยู่ตามมาตรการ Chapter 13 ให้มายกเลิกและไม่มีผลบังคับในทันที และในอนุมาตรา (c) ที่บัญญัติว่า "...the court may convert a case under this chapter to a case under chapter 7 of this title, or may dismiss a case under this chapter, whichever is in the best interests of creditors..." โดยถือเป็นข้อกำหนดพิเศษที่ให้อำนาจศาลมีคำสั่งให้ลูกหนี้เข้าสู่มาตรการตาม Chapter 7 หรือสามารถเพิกถอนได้ในทันทีเมื่อปรากฏต่อศาลถึงเหตุที่ลูกหนี้ไม่อาจดำเนินการตามแผนได้อย่างแน่นอน กับอนุมาตรา (e) ที่ให้ศาลมีคำสั่งให้ลูกหนี้เข้าสู่มาตรการใน Chapter 11 ต่อไปได้ เว้นแต่ลูกหนี้จะเป็นผู้เสนอเข้ามาเอง ซึ่งศาลมีหน้าที่ต้องดำเนินการตามที่ลูกหนี้ต้องการ เพื่อให้ลูกหนี้เข้าไปสู่มาตรการอื่นๆ ตามที่ตนร้องขอได้ต่อไป หรือศาลมีคำสั่งเห็นชอบตามเจ้านั้นที่ร้องขอหรือตามความเห็นของผู้ดูแลแผนการชำระหนี้ที่ลูกหนี้ต้องผูกพันกับกระบวนการจัดการตามมาตรการใหม่ที่เข้ามาแทนที่ และทำให้มาตรการตาม Chapter 13 ที่ต้องสิ้นผลไปโดยปริยาย

ดังนั้นการที่ศาลจะมีคำสั่งให้ยกเลิกแผนการชำระหนี้ หรือกำหนดให้ลูกหนี้เปลี่ยนไปใช้มาตรการอื่นๆ ตามหลักในกฎหมายล้มละลายนั้น ต้องมีการพิจารณาไต่สวนลูกหนี้โดยมีมูลเหตุมาจากการฉ้อฉลของลูกหนี้เป็นหลัก ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียต้องยื่นคำร้องเข้ามาภายใน 180 วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งอนุมัติแผนการชำระหนี้ หรือ นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งอนุมัติแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้ที่ขอให้มีการแก้ไขในภายหลัง และในกรณีที่ศาลมีคำสั่งยกเลิก หรือเปลี่ยนมาตรการอื่นๆ และระยะเวลาการดำเนินการตามแผนการชำระหนี้ที่ได้รับการอนุมัตินั้นจะมีรอบที่ต้องอยู่ในระยะเวลาที่กำหนดไว้ใน Chapter 13 ด้วย⁵⁹ ซึ่งถ้าเลยกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วลูกหนี้ อาจต้องเข้าสู่มาตรการอื่นๆ ของกฎหมายล้มละลายในทันทีถ้าศาลเห็นชอบตามคำร้องของผู้มีส่วนได้เสียตามแผนการชำระหนี้ โดยระยะเวลาการดำเนินการตามแผนการชำระหนี้มีกำหนดได้ไม่เกิน 3 ปี แต่ศาลอาจพิจารณาให้ขยายระยะเวลาต่อไปได้แต่ต้องไม่เกินกว่า 2 ปี ดังนั้นแผนการชำระหนี้มีระยะเวลารวมทั้งหมดแล้วต้องไม่เกิน 5 ปีเท่านั้น

⁵⁸ 11 U.S.C. Sec.1307

⁵⁹ 11 U.S.C. Sec.1330 (c)

3.6 มาตรการตามหลัก Individual Voluntary Arrangements

กฎหมายล้มละลายของประเทศอังกฤษ พุทธศักราช 2529 (Insolvency Act 1986) กำหนดให้ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาสามารถเข้าสู่การจัดการหนี้โดยสมัครใจ (Individual Voluntary Arrangements) โดยที่การจัดการนี้เป็นในลักษณะรูปแบบแห่งสัญญาที่เข้ามาใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการจัดการกับหนี้ของลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาสามารถขอให้ศาลมีคำสั่งให้จัดการหนี้ได้⁶⁰ และการรับประกันของศาลที่จะมีผลเป็นการคุ้มครองลูกหนี้จากการบังคับชำระหนี้ จนกว่าลูกหนี้จะเสนอแผนการจัดการหนี้และการออกเสียงในที่ประชุมของเจ้าหนี้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลตามกระบวนการล้มละลายจะเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบสถานะทางการเงินของลูกหนี้และพิจารณาแผนการชำระหนี้ตามที่ลูกหนี้เสนอเข้ามา โดยเจ้าหนี้ที่ดังกล่าวจะให้การแนะนำการจัดการหนี้ตามแผนการชำระหนี้โดยให้คำปรึกษาที่พิจารณาถึงประโยชน์ของทั้งสองฝ่ายเป็นหลักและศาลจะเป็นผู้พิจารณาตัดสินใจเป็นครั้งสุดท้าย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับเจ้าหนี้และลูกหนี้ให้มากที่สุด

แผนการชำระหนี้ (Proposal) จะรวมไปถึงการขายทอดตลาดทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ เช่น บ้าน ที่ดิน รถยนต์ เป็นต้น เป็นการรวบรวมทรัพย์สินทั้งหมดเข้ามาสู่แผนการชำระหนี้ ทั้งนี้ต้องมีการเรียกประชุมเจ้าหนี้โดยเจ้าหนี้ไม่มีประกันจะมีสิทธิออกเสียงได้ตามจำนวนหนี้ที่มีอยู่และมติที่ออกมาต้องมีไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของจำนวนหนี้และจำนวนเจ้าหนี้ที่มาประชุม สำหรับเจ้าหนี้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในการออกเสียงจะถูกนำมาพิจารณาในที่ประชุมด้วย แต่จะไม่ได้รับการพิจารณาให้ใช้สิทธิหรือไม่จากคำสั่งศาลต่อไป ประเด็นสำคัญที่เป็นจุดดีของลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา คือ ลูกหนี้ประสบปัญหาทางการเงินแล้วเข้ากระบวนการนี้แล้ว กฎหมายในเกี่ยวข้องกับกระบวนการล้มละลายจะไม่นำมาใช้กับลูกหนี้และเป็นไปได้ที่ลูกหนี้อาจจะได้รับสินเชื่อเจ้าหนี้เพิ่มเติมในอนาคตได้ หลักการดังกล่าวนี้มีมุมมองที่ให้ลูกหนี้ได้เข้าเจรจาประนีประนอมกับเจ้าหนี้เกี่ยวกับทรัพย์สินที่ควรได้รับเข้าไว้ในแผนการชำระหนี้ โดยเจ้าหนี้จะคาดหวังว่าลูกหนี้จะนำทรัพย์สินที่มีอยู่ทั้งหมดมาเข้าสู่แผนการชำระหนี้ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับเจ้าหนี้อย่างมาก

---

⁶⁰ John McQueen, "Bankruptcy law in England, Wales and Northern Ireland as Applied to Sole traders and Individuals," In *the Reality and The Law* (London: Sweet & Maxwell, 1999), p. 8.

สำหรับค่าใช้จ่ายในการยื่นคำร้องขอจัดการหนี้โดยสมัครใจที่ลูกหนี้จะเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายทั้งหมดและอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่อาจจะเก็บเพิ่มเติมได้อีกแต่ต้องไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดเอาไว้ รวมทั้งข้อปฏิบัติบางประการในการดำเนินการตามขั้นตอนเบื้องต้นที่ต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเพื่อจัดการให้แผนการชำระหนี้ประสบความสำเร็จมากที่สุด เปรียบเทียบกับกระบวนการล้มละลายโดยทั่วไปที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการหนี้โดยสมัครใจได้เพราะการดำเนินการตามแผนการชำระหนี้ต้องอาศัยความชำนาญทางด้านการเงิน บัญชี และเศรษฐศาสตร์อยู่มากพอสมควร ทำให้ในการคิดค่าธรรมเนียมการจัดการในกระบวนการล้มละลายจะคิดได้ง่ายและสมเหตุสมผลมากกว่า ดังนั้นลูกหนี้ที่เข้าสู่กระบวนการจัดการหนี้โดยสมัครใจจะต้องมีความรอบครอบในหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่นำมาใช้เพราะเจ้าพนักงานล้มละลายจะทำหน้าที่ตรวจสอบพฤติกรรมของลูกหนี้ตลอดเวลาเพื่อดูแลให้ลูกหนี้ดำเนินการตามแผนการชำระหนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และกรณีที่มีอาจชำระหนี้ได้แล้วลูกหนี้จะต้องเข้าสู่กระบวนการล้มละลายในทันทีเช่นกัน

3.6.1 ความเบื้องต้น

แนวคิดเบื้องต้นของหลักการจัดการหนี้สินของลูกหนี้โดยสมัครใจตามชื่อที่เรียกว่า Individual Voluntary Arrangements เป็นที่รู้จักกันในประเทศอังกฤษว่า "IVA"⁶¹ โดยมีหลักการที่ให้ลูกหนี้สามารถรวบรวมหนี้ที่เกิดขึ้นเข้ามาบริหารจัดการภายใต้กรอบของกฎหมายโดยมีที่ประชุมของเจ้าหนี้⁶² และศาลเป็นพิจารณาให้เกิดประโยชน์ที่เป็นธรรมกับทั้งสองฝ่ายให้มากที่สุด เพื่อให้การจัดการกับหนี้ได้รวดเร็วปราศจากการขัดแย้งในผลประโยชน์ของเจ้าหนี้ส่วนน้อยที่ไม่เห็นด้วย มาตรการดังกล่าวนี้ถือเป็นการคุ้มครองลูกหนี้จากการบังคับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาที่ลูกหนี้เข้าสู่มาตรการจัดการหนี้เท่านั้น

หลักการของ "IVA" ถูกกำหนดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือลูกหนี้ไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการล้มละลายในทันทีเมื่อเข้าข้อสันนิษฐานตามกฎหมายล้มละลายภายใต้คำสั่งศาล โดยการที่ศาลอนุญาตให้ลูกหนี้สามารถใช้มาตรการจัดการหนี้โดยสมัครใจแล้วก็ทำให้มาตรการบังคับตามกฎหมายล้มละลายสิ้นสุดไปทันที⁶³ และยังไม่สามารถเอามาใช้บังคับได้ด้วย ลักษณะ

⁶¹Fiona Tolmie, *Introduction to Corporate and Personal Insolvency Law*, p. 67.

⁶²Louis G. Doyle, *Insolvency Litigation*, p. 30.

⁶³*Ibid.*, p. 31.

ดังกล่าวนี้มีผลเช่นเดียวกับมาตรการจัดการกับหนี้ของนิติบุคคลที่เรียกว่า "CVA" (A company voluntary Arrangements) ที่มีหลักการในการคุ้มครองลูกหนี้ภายใต้กรอบของกฎหมายเป็นหลัก

3.6.2 คุณสมบัติของบุคคลที่จะขอยื่นจัดการหนี้สิน

คุณสมบัติของบุคคลที่จะขอยื่นจัดการหนี้สินของตนเองโดยสมัครใจ อาจพิจารณาได้จากตัวของลูกหนี้⁶⁴ ที่กำหนดเอาไว้ว่า "...(a) no bankruptcy petition relating to the debtor may be presented or proceeded with, and (b) no other proceedings, and execution or other legal process, may be commenced or continued against the debtor or his property except with the leave of the court" และลูกหนี้ต้องมีความตั้งใจในการที่จะเสนอแผนการชำระหนี้คืนให้แก่เจ้าหนี้เพื่อให้เจ้าหนี้ได้พิจารณาจำนวนหนี้ที่เกิดขึ้นตามมาตรา 253(1) ที่บัญญัติว่า "Application to the court for an interim order may be made where the debtor intends to make a proposal to his creditors for a composition in satisfaction of his debts or a scheme of arrangement of his affairs (from here on referred to, in either case, as a "voluntary arrangement")" โดยที่ศาลจะยังไม่มีคำสั่งอย่างใดถ้าลูกหนี้ยังไม่มีการจัดเตรียมแผนการชำระหนี้อันเป็นการเสนอผลประโยชน์ให้แก่เจ้าหนี้เสียก่อนในวันที่ยื่นขอจัดการหนี้โดยสมัครใจตามหลักกฎหมายล้มละลาย

เมื่อศาลได้มีคำสั่งให้ลูกหนี้สามารถจัดการหนี้สินได้โดยสมัครใจแล้ว เจ้าพนักงานศาล หรือ The nominee ตามที่ศาลได้แต่งตั้งมาเพื่อดูแลแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้โดยตรงซึ่งกระบวนการนี้จะเข้ามาเพื่อตรวจสอบและรายงานผลการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับข้อกำหนดในมาตรา 273 ของพระราชบัญญัติล้มละลาย ปี 1986 (พ.ศ. 2529)⁶⁵ คำสั่งศาลที่อนุญาตให้ลูกหนี้จัดการหนี้สินโดยสมัครใจตามหลัก "IVA" มีผลในทันทีทำให้กระบวนการที่จะบังคับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ที่บังคับเอากับทรัพย์สินของลูกหนี้ต้องหยุดลง ซึ่งคุณสมบัติที่เกิดขึ้นต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานว่าลูกหนี้จะต้องมีแผนการชำระหนี้คืนและพิจารณาได้ว่าจะเกิดผลสำเร็จตามแผนดังกล่าวใน

⁶⁴Insolvency Act 1986, Section 252.

⁶⁵See Chap. 15. Justice note that appointments under s. 273 of the Insolvency Act 1986 appeared to have been infrequent probably because of the restrictive circumstances in which they can be make. It was suggested that the monetary limits be broadened and that the powers be extended to creditors' petitions.

ระดับหนึ่ง ซึ่งผลของคำสั่งศาลจะมีประสิทธิภาพได้นั้นอยู่ที่การตรวจสอบของเจ้าหนี้และพนักงานล้มละลายที่ต้องพิจารณาแผนการชำระหนี้ว่าจะสามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ต้องมีการควบคุมและกำหนดวิธีการในการจัดการตามแผนอย่างรัดกุม เพื่อให้แผนการชำระหนี้ของลูกหนี้มีการชำระหนี้อย่างต่อเนื่อง โดยเจ้าหนี้ที่เกี่ยวข้องจะเข้ามาควบคุมวิธีการดำเนินการตามแผนจัดการหนี้สินให้เรียบร้อยรวมกับเจ้าหนี้ที่ศาลล้มละลายแต่งตั้งก็ได้

แผนการจัดการหนี้หรือแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้นั้น ต้องอธิบายรายละเอียดขั้นตอนการชำระหนี้ที่เป็นความต้องการของลูกหนี้ด้วยว่ามีเหตุผลประการใดบ้างที่จะเสนอให้เจ้าหนี้ได้คาดหมายและเห็นด้วยต่อการจัดการหนี้ที่เกิดขึ้นระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ตามกระบวนการ "IVA" โดยแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้⁶⁶ ทั้งหมดว่าทรัพย์สินของลูกหนี้ส่วนใดที่แยกออกไม่รวมในแผนการจัดการหนี้ และทรัพย์สินอะไรที่สามารถนำเข้ามาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ได้บ้าง อีกทั้งรายละเอียดเกี่ยวกับความรับผิดชอบในหนี้สินที่มีอยู่ต่อเจ้าหนี้พร้อมทั้งวิธีการจัดการตามแผนดังกล่าวอย่างชัดเจนเพื่อแสดงถึงความตั้งใจของลูกหนี้ที่จะชำระหนี้คืนอย่างแท้จริง

3.6.3 การรายงานแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้

ลูกหนี้มีหน้าที่ต้องเสนอรายงานแผนการชำระหนี้ต่อศาลโดยมีรายละเอียดที่เกี่ยวกับรายชื่อของเจ้าหนี้ทั้งหมดที่มี และจำนวนหนี้ที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งทรัพย์สินของลูกหนี้ที่มีทั้งหมดที่จะสามารถบรรยายมาได้ และรายละเอียดอื่นที่จำเป็นตามที่ลูกหนี้เห็นสมควรเพื่อแสดงต่อศาล ตามที่บัญญัติไว้ว่า "Section 256 (b) a statement of affairs containing (i) such particulars of his creditors and of his debts and other liabilities and of his assets as may be prescribed, and (ii) such other information as may be prescribed" เพื่อให้ที่ประชุมเจ้าหนี้พิจารณาแผนการชำระหนี้ ซึ่งศาลจะมีการตั้งเจ้าหนี้ที่เรียกว่า "The Nominee" มาพิจารณาและตรวจสอบแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายล้มละลายกำหนดไว้⁶⁷ (Nominee's report on debtor's proposal) และการรายงานแผนดังกล่าวจะต้องมีดำเนินการตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดไว้ทั้งอาจจะขยายระยะเวลาออกไปได้ตามที่ศาลอนุญาตและเห็นสมควร กรณีเมื่อศาลเห็นชอบตามที่ประชุมเจ้าหนี้ ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตให้ดำเนินการตามแผนการชำระหนี้ที่ลูกหนี้เสนอมา พร้อมกับตั้งเจ้าหนี้ที่ของศาลขึ้นมาดูแลแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้ด้วย ทั้งนี้ศาลยังมี

⁶⁶Insolvency Rules 1986, r.5.3 details the required contents.

⁶⁷Insolvency Act 1986, Section 256.

อำนาจที่จะสั่งยกเลิกแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้ได้ตลอดถ้าพบว่าการดำเนินการของลูกหนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญของแผนการชำระหนี้ดังกล่าว เป็นต้นการรายงานแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้ (The debtor's proposal) จะมีขึ้นก็ต่อเมื่อศาลได้รับคำร้องขอของลูกหนี้เข้ามาอยู่ในการจัดการหนี้โดยสมัครใจ ที่มีผลให้ลูกหนี้ไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการล้มละลายและรายเอียดของแผนการชำระหนี้ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด โดยในขั้นตอนแรกต้องพิจารณาถึงมูลเหตุในการเข้ามาจัดการหนี้ตามมาตราการ "IVA" ซึ่งถือเป็นมูลเหตุจูงใจที่ลูกหนี้มีความตั้งใจอย่างแท้จริงกับมาตรการช่วยเหลือไม่ให้อ้างล้มละลาย และจะถือเป็นข้อสังเกตให้ศาลพิจารณาด้วย พร้อมทั้งแสดงให้เห็นให้เจ้าหนี้ได้รับทราบตามกระบวนการนี้ที่จะให้ลูกหนี้อาจจะได้รับการปลดเปลื้องหนี้ในบางส่วนได้ ตามที่ได้เสนอรายงานผ่านผู้จัดการแผนชำระหนี้ที่เรียกว่า "The nominee หรือ Trustee" เท่านั้น ถึงจะได้รับสิทธิตามที่มาตราการ "IVA" กำหนดไว้

3.6.4 การประชุมเจ้าหนี้

เมื่อลูกหนี้ได้รับการพิจารณาให้เข้าสู่กระบวนการ "IVA" และมีการรายงานแผนการชำระหนี้อันเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้รวมทั้งหน้าที่ความรับผิดชอบแล้วนั้น จำเป็นที่จะต้องจัดให้มีการประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาแผนการชำระหนี้ โดยเจ้าหนี้ที่ศาลแต่งตั้ง คือ ผู้ดูแลแผนชำระหนี้ (The nominee) หรือ ทรัสต์ตี (Trustee) แล้วแต่กรณี ตามที่กำหนดไว้ว่า "(1) Where it has been reported to the court under section 256 that a meeting of the debtor's creditors should be summoned, the nominee (or his replacement under section 256(3) (a)),..."⁶⁸ จะเป็นผู้เรียกประชุมเจ้าหนี้ทั้งหลายเพื่อพิจารณาออกมติว่าจะยอมรับแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้หรือไม่อย่างไร โดยจะต้องมีแจ้งให้เจ้าหนี้ทั้งหลายได้ทราบถึงการประชุมเจ้าหนี้ภายในระยะเวลา 14 วัน ก่อนที่จะมีการประชุมเจ้าหนี้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินระยะเวลา 25 วันนับแต่ลูกหนี้ได้ยื่นแผนการชำระหนี้ต่อศาลแล้ว

การประชุมเจ้าหนี้จะพิจารณาถึงแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้เท่านั้นว่าจะยอมรับหรือไม่ยอมรับตามแผนที่ลูกหนี้เสนอมาที่กำหนดว่า "A creditors' meeting summoned under section 257 shall decide whether to approve the proposed voluntary arrangement"⁶⁹

⁶⁸Insolvency Act 1986, Section 257.

⁶⁹Insolvency Act 1986, Section 258 (1).

โดยกำหนดมติออกเสียงในที่ประชุมเจ้าหนี้ตามสิทธิของเจ้าหนี้ที่ลูกหนี้มีหนี้ต้องชำระหนี้อยู่ตาม สัดส่วนของหนี้ทั้งหมดที่ลูกหนี้ต้องรับผิดชอบ และกำหนดให้เสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุมเจ้าหนี้ต้องเกิน กว่า 3 ใน 4 ส่วนตามสิทธิออกเสียงของในที่ประชุมเจ้าหนี้ และให้รวมถึงตัวแทนที่ได้รับสิทธิ ให้ออกเสียงได้ และกำหนดมติของที่ประชุมเจ้าหนี้เกี่ยวกับจำนวนเจ้าหนี้ต้องเกินกึ่งหนึ่งของ จำนวนเจ้าหนี้ทั้งหมดเป็นเกณฑ์ และการประชุมเจ้าหนี้ให้รวมทั้งเจ้าหนี้ที่มีประกันและไม่มี ประกันด้วย รวมทั้งกรณีตามมาตรา 4 ที่กำหนดให้ในที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่สามารถให้ความเห็นชอบ ได้เมื่อแผนการชำระหนี้ยังไม่รับรองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกัน หรือทำให้สิทธิดังกล่าวต้องเสื่อมเสีย ไปเว้นแต่เจ้าหนี้มีประกันนั้นจะเห็นชอบด้วยตามหลักที่ว่า "The meeting shall not approve any proposal or modification which affect the right of a secured creditor of the debtor to enforce his security, except with the concurrence of the creditor concerned"⁷⁰ และการ ประชุมเจ้าหนี้อาจมีการเลื่อนการประชุมออกไปเพื่อพิจารณาออกมติเป็นเอกฉันท์ก็ได้ แต่การ ประชุมในครั้งหลังต้องมีการจัดประชุมภายหลังได้มีการประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกไปแล้วไม่น้อยกว่า 14 วัน โดยการประชุมครั้งหลังจะต้องกำหนดให้ออกเป็นมติของที่ประชุมเจ้าหนี้ว่าจะยอมรับหรือไม่ ยอมรับแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้เท่านั้น ซึ่งแผนการชำระหนี้ อาจจะถูกยกเลิกไปได้ถ้าที่ ประชุมเจ้าหนี้มีมติไม่ยอมรับแผน หรือไม่สามารถหามติในการประชุมเจ้าหนี้ได้

กรณีในที่ประชุมเจ้าหนี้มีมติให้มีการแก้ไขแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้ ต้องพิจารณา ว่าลูกหนี้ได้ให้ความยินยอมแก้ไขแผนด้วยจึงจะถือว่าเจ้าหนี้ได้มีมติยอมรับแผนที่ได้รับการแก้ไข จากที่ประชุมเจ้าหนี้ และจากการที่ประชุมเจ้าหนี้ได้มีมติยอมรับแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้แล้ว ทำให้เจ้าหนี้ทุกคนรวมทั้งเจ้าหนี้ที่ไม่ได้เข้ามาประชุมเจ้าหนี้ต้องผูกพันกับมติของเจ้าหนี้ตาม แผนการชำระหนี้ดังกล่าวตามมาตรา 260 (b) ที่บัญญัติไว้ว่า "binds every person who in accordance with the rules had notice of, and was entitled to vote at, the meeting (whether or not he was present or represented at it) as if he were a party to the arrangement" อันเป็นการดำเนินการตามแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้ที่ศาลจะนำมาพิจารณา อนุมัติในภายหลังว่าสมควรตามที่เจ้าหนี้ยินยอมหรือไม่ต่อไป ทั้งนี้ศาลจะเป็นผู้พิจารณาตัดสินอีก ครั้งว่าจะทำให้เกิดผลประโยชน์ต่อเจ้าหนี้และลูกหนี้เป็นสำคัญ เพราะถ้าศาลพิจารณาแล้ว ไม่สมควรให้ดำเนินการตามแผนการชำระหนี้ที่ผ่านการประชุมเจ้าหนี้ก็เป็นอำนาจของศาลโดย เฉพาะที่จะสั่งยกเลิกแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้และดำเนินการตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวกับการ บังคับคดีก็ได้

⁷⁰Insolvency Act 1986, Section 258 (4).

3.6.5 สิทธิของเจ้าหนี้มีประกัน

โดยปกติเจ้าหนี้แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท เจ้าหนี้มีประกันกับเจ้าหนี้ไม่มีประกัน แต่กรณีของเจ้าหนี้มีประกันสามารถแบ่งได้เป็น 2 กรณี ดังนี้⁷¹

1. เจ้าหนี้ซึ่งมี Fixed Charge คือเจ้าหนี้ที่มีอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์บางประเภทโดยเฉพาะเจาะจงเป็นประกัน เมื่อทรัพย์สินใดติด Fixed Charge ลูกหนี้จะไม่สามารถจำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์สินนั้นได้เว้นแต่จะมีการชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้เสียก่อน กับ

2. เจ้าหนี้ซึ่งมี Floating Charge เจ้าหนี้ประเภทนี้จะมีอสังหาริมทรัพย์บางประเภทซึ่งไม่ติด Fixed Charge เป็นหลักประกัน แต่ถ้าเจ้าหนี้ Floating Charge บังคับหลักประกันแล้วทรัพย์สินนั้นก็กลายเป็น Fixed Asset ดังนั้น Floating Charge จึงมีลักษณะพิเศษ คือ

- จะเป็น Charge ซึ่งอยู่บนทรัพย์สินบางประเภทของลูกหนี้ ที่จะคลุมทรัพย์สินทั้งในปัจจุบันและอนาคต

- ทรัพย์สินโดยปกติธรรมดาแล้วจะเป็นทรัพย์สินซึ่งเปลี่ยนมืออยู่ตลอดเวลา

- เจ้าหนี้ยังไม่มีกำกับการบังคับกับทรัพย์สินที่เป็น Floating Charge ลูกหนี้สามารถที่จะดำเนินการกับทรัพย์สินนั้นได้ตามปกติเสมือนว่าไม่มี Charge เพียงแต่สิทธิของเจ้าที่จะบังคับกับหลักประกันดังกล่าวยังมีอยู่ตลอด

กรณีพิจารณาสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันตามหลักการจัดการหนี้โดยสมัครใจของลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา (Individual Voluntary Arrangements) โดยสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันยังคงมีอยู่ตามปกติเพียงแต่การบังคับเอาหลักประกันที่มีต่อลูกหนี้ตามมาตราการจัดการหนี้ของลูกหนี้ที่ศาลได้พิจารณาอนุญาตให้ดำเนินการได้นั้นจะเป็นการจำกัดสิทธิเด็ดขาดของเจ้าหนี้มีประกันไว้ชั่วคราวตามมาตรา 258 (5) ที่เป็นหลักในการคุ้มครองเจ้าหนี้ที่มีบุริมสิทธิพิเศษที่กำหนดไว้ว่า "(a) any preferential debt of the debtor is to be paid otherwise than in priority to such of his debt that as are not preferential debts, or (b) a preferential creditor of the debtor is to be paid an amount in respect of a preferential debt that bears to that debt a smaller proportion than is borne to another preferential debt by the amount that is to be

⁷¹ สหชน รัตนไพจิตร, "การช่วยเหลือกิจการของบริษัทลูกหนี้โดยการขอ Administration Order ตามกฎหมายอังกฤษ," ใน รวมบทความในโอกาสครบรอบ 60 ปี ดร.ปรีดี เภษมทรัพย์, หน้า 118.

paid in respect of that other debt" ซึ่งถือเป็นมาตรการจำเป็นในการเข้าจัดการหนี้โดยสมัครใจของลูกหนี้ที่ผ่านมติของที่ประชุมเจ้าหนี้แล้วและถือเป็นข้อผูกพันกับเจ้าหนี้ทั้งปวงด้วยโดยที่เจ้าหนี้ที่มีบุริมสิทธิพิเศษ หรือเจ้าหนี้มีประกันกรณีที่แผนการชำระหนี้มีการเสนอสิทธิที่มีอยู่ของเจ้าหนี้ดังกล่าวต้องได้รับความยินยอมหรือให้ความร่วมมือกับลูกหนี้จึงจะถือว่าแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้ผูกพันเจ้าหนี้ทุกคน⁷² ตัวอย่างในคดี Peck v. Craighead⁷³ ได้มีข้อพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิของเจ้าหนี้มีประกัน ในเรื่องการบังคับชำระหนี้ของเจ้าหนี้มีประกันธุรกิจโรงแรมของลูกหนี้ โดยเจ้าหนี้ได้ดำเนินการบังคับคดีจนได้มีการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ ลูกหนี้ได้มายื่นคำร้องต่อศาลขอเข้าดำเนินการจัดการหนี้โดยสมัครใจและให้เจ้าหนี้หยุดดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ด้วย แม้การขายทอดตลาดจะอยู่ในขั้นตอนการเตรียมการโดยเจ้าพนักงาน แต่ได้ผ่านการใช้สิทธิบังคับคดีไปเรียบร้อยแล้ว ศาลจึงไม่อาจใช้สิทธิตามหลัก Individual Voluntary Arrangements ห้ามการขายทอดตลาดของเจ้าหนี้ดังกล่าวได้ ซึ่งเป็นการคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้ที่มีสิทธิดำเนินการได้ อันเป็นการตัดสินเกี่ยวกับสิทธิของเจ้าหนี้ประการหนึ่ง

3.6.6 การอนุมัติแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้

การที่ที่ประชุมเจ้าหนี้ได้ยินยอมตามแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้แล้ว แผนการชำระหนี้จะเริ่มมีผลผูกพันเจ้าหนี้ทั้งหลายในทันที รวมทั้งเจ้าหนี้อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย ซึ่งจะทำให้ทุกฝ่ายต้องเข้ามาดำเนินการตามหลัก Individual Voluntary Arrangements คือศาลจะมีคำสั่งอนุมัติแผนการชำระหนี้ได้นั้นต้องเข้าองค์ประกอบของการเรียกประชุมเจ้าหนี้และการดำเนินการประชุมเจ้าหนี้อย่างถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดด้วย "(6) Subject as above, the meeting shall be conducted in accordance with the rules"⁷⁴ แต่มีข้อพิจารณาบางประการเกี่ยวกับบุคคลที่เกี่ยวข้องทำการคัดค้านมติของที่ประชุมเจ้าหนี้ได้หรือไม่ ที่ถือเป็นข้อโต้แย้งของเจ้าหนี้ที่มีสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ของลูกหนี้ด้วยเช่นกัน ข้อคัดค้านของเจ้าหนี้ที่ถือว่ายังไม่ได้ใช้สิทธิในการออกเสียงในที่ประชุมเจ้าหนี้ตามกฎหมาย 5.17 ของพระราชบัญญัติล้มละลาย ปี 1986 ที่กำหนดให้เจ้าหนี้ทุกคนต้องได้รับการแจ้งให้เข้าประชุมเจ้าหนี้ และในมาตรา 382(3) ที่กำหนดหลักเกณฑ์ให้มีการแจ้งต่อเจ้าหนี้ทุกคนให้ทราบอย่างถูกต้อง

⁷²Insolvency Act 1986, Section 258 (5).

⁷³Fiona Tolmie, *Introduction to Corporate and Personal Insolvency Law*, p. 72.

⁷⁴Insolvency Act 1986, Section 258 (6).

ข้อพิจารณาอีกประการหนึ่งในการประชุมเจ้าหนี้สำหรับอนุมัติแผนการชำระหนี้ที่มีประเด็นเกี่ยวกับเงื่อนไขการใช้สิทธิของเจ้าหนี้ในแต่ละราย โดยประธานในที่ประชุมเจ้าหนี้จะเป็นผู้พิจารณาถึงสิทธิในการออกเสียงของเจ้าหนี้ว่าเจ้าหนี้ควรจะใช้สิทธิในการออกเสียงได้มากน้อยเท่าใด ทั้งนี้การถูกลดสิทธิออกเสียงของเจ้าหนี้เพียงเพื่อใช้ในการออกเสียงในที่ประชุมเจ้าหนี้เท่านั้นไม่เกี่ยวข้องกับสิทธิการบังคับชำระหนี้หรือสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ของเจ้าหนี้ที่มีอยู่แต่อย่างใด อันเป็นสิทธิที่ต้องมีการพิสูจน์อยู่ต่อไปอีกตามแผนการชำระหนี้ที่ได้รับการยินยอมเจ้าหนี้ โดยกระบวนการจัดการหนี้โดยสมัครใจของลูกหนี้ที่มีความสัมพันธ์กับหลักเกณฑ์ในกระบวนการล้มละลายที่ถือว่าลูกหนี้อยู่ในสถานะที่มีหนี้สินล้นพ้นตัวอยู่ก่อนแล้วจึงขอเข้าสู่กระบวนการช่วยเหลือลูกหนี้ กรณีตามมติที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่ยอมรับในแผนการชำระหนี้และศาลพิจารณาเห็นชอบตามมติที่ประชุมเจ้าหนี้ ศาลต้องมีคำสั่งให้ลูกหนี้ต้องเข้าสู่กระบวนการล้มละลายต่อไปถือว่าลูกหนี้ไม่มีสิทธิขอลดเปลี่ยนแปลงหนี้ได้และศาลจะต้องดำเนินการให้ลูกหนี้ล้มละลาย ทั้งนี้การรายงานผลของที่ประชุมเจ้าหนี้จะต้องส่งให้ศาลพิจารณาภายใน 28 วัน⁷⁵ ซึ่งในกรณีที่แผนการชำระหนี้ได้รับการยินยอมจากที่ประชุมเจ้าหนี้แล้วและศาลได้พิจารณาอนุมัติเห็นชอบก็จะมีผลอันสมบูรณ์

3.6.7 การจัดการตามแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้

ผู้ดูแลแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้ คือ The nominee จะทำหน้าที่ตรวจสอบและดำเนินการจัดการตามแผนที่ได้รับความเห็นชอบจากศาล และมีหน้าที่ที่จะดำเนินการอย่างไรอย่างหนึ่งอันจำเป็นเพื่อให้แผนการชำระหนี้เป็นไปอย่างเรียบร้อยมากที่สุด ทรัพย์สินของลูกหนี้ที่อยู่ในรายงานแผนการชำระหนี้และรายได้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตที่ลูกหนี้จะต้องส่งมอบให้เพื่อชำระหนี้แก่เจ้าหนี้โดยผ่านผู้ดูแลแผนการชำระหนี้โดยตรง ซึ่งการดำเนินการต่างภายใต้แผนการชำระหนี้ต้องรายงานให้ศาลทราบด้วย ทั้งนี้มีหน้าที่รายงานให้เจ้าหนี้ทุกรายทราบเช่นกัน คือ "(4) The court may, on the application of the nominee, extend the period for which the interim order has effect so as to enable the nominee to have more time to prepare his report"⁷⁶ สำหรับศาลและหน่วยงานที่กำกับดูแลการจัดการหนี้ของลูกหนี้ต้องวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนต่างๆ 12 เดือนเป็นอย่างน้อยพร้อมกับต้องสรุปการดำเนินถึงความสำเร็จของแผนการชำระหนี้ให้ศาลทราบภายใน 28 วันนับแต่ได้มีการสรุปประเมินแผนการชำระหนี้เพื่อศาลจะได้พิจารณาต่อไป

⁷⁵Insolvency Act 1986, Section 262 (3).

⁷⁶Insolvency Act 1986, Section 256 (4).

3.6.8 การยกเลิกแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้

ผู้จัดการดูแลแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้ที่ดำเนินการตามกระบวนการ Individual Voluntary Arrangements มีหน้าที่สำคัญประการหนึ่ง คือเมื่อปรากฏว่าลูกหนี้ตามแผนการชำระหนี้ ไม่อาจดำเนินการตามแผนที่ผูกพันกับเจ้าหนี้ได้หรือแสดงข้อมูลที่ผิดอันเนื่องมาจากการหลอกลวงของลูกหนี้ตามการรายงานของแผนการชำระหนี้ที่ลูกหนี้เสนอต่อที่ประชุมเจ้าหนี้⁷⁷ ดังข้อกำหนดที่ว่า "(1) Subject to this section, an application to court may be made, by any of the persons specified below, on one or both of the following grounds, namely (a) that a voluntary arrangement approved by a creditors' meeting summoned under section 257 unfairly prejudices the interests of a creditor of the debtor; (b) that there has been some material irregularity at or in relation to such a meeting" เป็นผลให้ผู้จัดการตามแผนต้องดำเนินการยกเลิกแผนการชำระหนี้ได้ โดยผู้สามารถเสนอคำร้องต่อศาลได้นั้นเป็นไปตามมาตรา 262(2) ที่เสนอต่อศาลเพื่อให้พิจารณายกเลิกการดำเนินการจัดการหนี้โดยสมัครใจของลูกหนี้และต้องมีคำสั่งให้ลูกหนี้ต้องเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย ผลจากข้อตกลงตามแผนการชำระหนี้เป็นอันยกเลิกโดยปริยาย และเป็นผลให้เจ้าหนี้ไม่ต้องผูกพันกับมติของที่ประชุมเจ้าหนี้ ซึ่งเจ้าหนี้ที่เกี่ยวข้องสามารถใช้สิทธิเรียกร้องตามมูลหนี้เดิมได้เต็มจำนวน

สิทธิในหนี้ที่เข้าสู่กระบวนการล้มละลายจะแยกตามสิทธิของเจ้าหนี้ที่จะได้รับชำระหนี้ก่อนหลังตามเดิม ซึ่งเป็นไปตามมาตรา 382 ที่กำหนดความรับผิดชอบของลูกหนี้ที่เข้าสู่กระบวนการล้มละลาย ตัวอย่าง คดี Davis v. Martin-Sklan⁷⁸ ลูกหนี้ที่ไม่อาจดำเนินการชำระหนี้ได้ตามแผนการชำระหนี้ภายใต้กระบวนการชำระหนี้โดยสมัครใจของลูกหนี้ที่ได้มีการดำเนินการรับรองแผนการชำระหนี้จากที่ประชุมเจ้าหนี้และความเห็นชอบของศาล และต่อมาผู้จัดการดูแลแผนการชำระหนี้ได้มีคำร้องขอให้ยกเลิกแผนการชำระหนี้ ศาลสามารถมีคำสั่งให้ลูกหนี้ล้มละลายได้โดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามมาตรา 263 ที่มีผลให้การนำวิธีจัดการตามหลัก Individual Voluntary Arrangements ถูกยกเลิกไปทันที รวมทั้งให้ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจที่จะพิจารณาแก้ไขแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้ได้เมื่อปรากฏว่าลูกหนี้ไม่ได้มีเจตนาไม่สุจริตมาตั้งแต่แรกโดยอาศัยเหตุที่ไม่สมควรให้ลูกหนี้ตกเป็นบุคคลล้มละลายได้หรือ ให้ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการอื่นที่เหมาะสมต่อไปได้ตามหลักที่กล่าวว่า "the court may confirm, reverse or modify any act or decision

⁷⁷Insolvency Act 1986, Section 262.

⁷⁸Fiona Tolmie, *Introduction to Corporate and Personal Insolvency Law*, p. 78.

of the supervisor"⁷⁹ อันเป็นผลจากการที่ลูกหนี้ไม่สามารถดำเนินการตามแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้ที่ได้รับการอนุมัติไว้เดิม ลูกหนี้ต้องเข้าสู่กระบวนการล้มละลายมีผลทำให้ทรัพย์สินและความรับผิดชอบในหนี้ที่มีอยู่กับเข้ามาในกระบวนการล้มละลายดั้งเดิม และนำทรัพย์สินของลูกหนี้ที่มีเหลืออยู่มาชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ตามสิทธิได้รับการชำระหนี้ตามกฎหมายล้มละลายต่อไป

3.7 สรุปมาตรการช่วยเหลือไม่ให้ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาต้องล้มละลาย ตามหลักกฎหมายล้มละลายในต่างประเทศ

มาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ตามหลัก Chapter 7 และ 13 ของกฎหมายล้มละลายประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นแนวคิดเรื่องการช่วยเหลือลูกหนี้ที่มีปัญหาทางการเงิน โดยในหลัก Chapter 7 เป็นบทบัญญัติให้มีลักษณะของการชำระหนี้หนี้สินคืนแก่เจ้าหนี้อย่างรวดเร็วเพื่อจะได้มีสิทธิเริ่มต้นทางการเงินต่อไปได้โดยไม่ต้องถูกศาลสั่งเป็นบุคคลล้มละลาย เมื่อลูกหนี้ไม่ต้องการจะรักษาทรัพย์สินของตนเองอีกต่อไป สำหรับหลักใน Chapter 11 จะมีส่วนที่คล้ายกับหลักใน Chapter 13 เพียงแต่หลักใน Chapter 11 นั้นการจะรักษากิจการหรือทรัพย์สินของลูกหนี้ต้องอาศัยมติที่ประชุมเจ้าหนี้เป็นหลักโดยการกำหนดจำนวนเสียงของเจ้าหนี้เพื่อลงมติจะรับแผนการฟื้นฟูกิจการหรือหนี้หรือไม่และศาลจะต้องดำเนินการตามมติที่ประชุมเจ้าหนี้เท่านั้น ในขณะที่หลักใน Chapter 13 ที่ผู้เขียนได้อธิบายไปข้างต้นนั้น เห็นได้ว่าการบัญญัติหลัก Chapter 13 เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ที่เอื้ออำนวยและให้โอกาสลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาที่มีรายได้ประจำที่ได้รับในการเริ่มต้นชีวิตใหม่ เมื่อผ่านพ้นระยะเวลาตามแผนการชำระหนี้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ดังจะเห็นว่าลูกหนี้สามารถจะใช้มาตรการดังกล่าวตามกฎหมายล้มละลายเป็นทางออกในการแก้ไขปัญหาวิกฤตทางการเงินของตน โดยลูกหนี้สามารถคาดหมายได้ว่าหากตนเองกระทำการโดยสุจริตและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดจะได้รับการตั้งต้นใหม่ทางการเงินได้แน่นอน

หลักการของ Chapter 13 อาจเปรียบเทียบกับกรปลดเปลื้องหนี้ (Discharge of Debts) เมื่อลูกหนี้ปฏิบัติตามแผนการชำระหนี้แล้ว และเป็นหลักการที่สำคัญในแนวคิดเรื่องการช่วยเหลือลูกหนี้ที่ให้ลูกหนี้สามารถกลับไปดำเนินชีวิตใหม่ (Fresh Start) เป็นต้น หรือการที่เจ้าหนี้ยื่นขอใช้วิธีตามกฎหมายล้มละลายในหลัก Chapter 7 เรื่องการขอชำระบัญชีของลูกหนี้ หรือการขอช่วยเหลือกิจการของลูกหนี้ ตามหลัก Chapter 11 สำหรับลักษณะของการให้โอกาสลูกหนี้ได้มีทางเลือกมากขึ้นสำหรับบุคคลธรรมดาที่สามารถใช้หลัก Chapter 13 ที่เกี่ยวกับการปรับโครงสร้างหนี้ มาเป็นเหตุให้ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาสามารถปลดเปลื้องหนี้จากบรรดาหนี้ทั้งหลายได้

⁷⁹ Insolvency Act 1986, Section 263 (3) (a).

มาตรการช่วยเหลือไม่ให้ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาต้องล้มละลายตามหลัก Chapter 13 นี้ ลูกหนี้จะได้รับการปลดเปลื้องหนี้ทั้งหมด เว้นแต่หนี้ที่เกิดจากการดำเนินการแผนการชำระหนี้เท่านั้นที่ลูกหนี้ยังต้องผูกพันชำระหนี้ โดยต้องเกิดขึ้นภายหลังจากการดำเนินการตามแผนการชำระหนี้จนครบถ้วนแล้ว

ดังนั้นผลของการปลดเปลื้องหนี้ เจ้าหนี้จะหมดสิทธิในการเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้ในมูลหนี้เดิมอีกต่อไป คงเหลือเพียงสิทธิที่จะเรียกร้องให้ชำระหนี้จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่มีอยู่ตามแผนการชำระหนี้เท่านั้น แต่ก็มีหนี้บางประเภทที่กฎหมายอาจกำหนดเป็นการทั่วไปไม่อนุญาตให้ลูกหนี้ปลดเปลื้องหนี้ได้ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางสังคมและป้องกันไม่ให้ลูกหนี้ที่ทุจริตได้รับประโยชน์จากการช่วยเหลือตามมาตรา⁸⁰ เช่น ค่าภาษี หนี้ที่เกิดจากการทุจริตของลูกหนี้เอง หนี้ที่ไม่ได้เปิดเผยหรือระบุไว้ในบัญชีหนี้สิน ค่าปรับจากการละเมิด เป็นต้น และการใช้สิทธิขอปลดเปลื้องหนี้ตามมาตราในหลัก Chapter 13 ลูกหนี้ต้องยังไม่เคยเข้าสู่กระบวนการนี้มาก่อนหรือเป็นการห้ามลูกหนี้ในช่วงระยะเวลาอย่างน้อย 6 ปี ที่ได้มีการใช้สิทธิปลดเปลื้องหนี้มาแล้วนั้น จะเข้ามาใช้มาตรการช่วยเหลือไม่ให้ลูกหนี้ต้องล้มละลายอีกไม่ได้ ถือเป็นมาตรการป้องกันการใช้สิทธิไม่สุจริตของลูกหนี้

สำหรับมาตรการช่วยเหลือไม่ให้ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาต้องล้มละลายตามหลัก Individual Voluntary Arrangements ตามสถิติที่ลูกหนี้ที่ยื่นคำร้องขอเข้าสู่กระบวนการจัดการหนี้โดยสมัครใจตามหลัก Individual Voluntary Arrangements และมาตรการล้มละลายประเภทอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นว่า⁸¹

	1994	1995	1996
คำสั่งให้ล้มละลาย	25,634	21,933	21,803
ข้อตกลงในการจัดการหนี้	2	2	2
IVAs	5,103	4,384	4,466

จำนวนของลูกหนี้ที่เข้าจัดการตามหลัก IVA มีจำนวนมากพอสมควรในกระบวนการล้มละลาย ที่ลูกหนี้ต้องการหลีกเลี่ยงการตกเป็นบุคคลล้มละลาย ทำให้พิจารณาได้ว่ากระบวนการ

⁸⁰Bankruptcy Code, Rules and Forms 1997 Edition, p. 467.

⁸¹Fiona Tolmie, *Introduction to Corporate and Personal Insolvency Law*, p. 79.

การจัดการหนี้ตามหลักการนี้เอื้ออำนวยประโยชน์ให้กับลูกหนี้ที่อยู่พอสมควร อีกทั้งยังเป็นการรักษาทรัพย์สินของลูกหนี้บางประการให้คงอยู่ตามสภาพปกติ และเจ้าหนี้ยังได้รับประโยชน์จากการได้รับชำระหนี้คืนมากกว่าการชำระหนี้โดยทันทีตามกระบวนการล้มละลาย แต่อาจจะมีปัญหาต่อมาเกี่ยวกับทัศนคติของเจ้าหนี้บางรายที่ไม่ต้องการช่วยเหลือลูกหนี้ซึ่งต้องหามาตรการที่เป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้ให้มากขึ้นต่อไปด้วย

The Loughborough University Centre แห่งประเทศอังกฤษ⁸² ได้ทำการสำรวจศึกษาแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้ตามกระบวนการ "IVA" จำนวน 100 แผนการชำระหนี้ในปี 1989 ถึงปี 1992 มีแผนการชำระหนี้ที่ได้รับการอนุมัติจำนวน 78 แผน แต่คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของแผนที่ได้รับการอนุมัติที่อาจจะมีปัญหาของการชำระหนี้คืนแก่เจ้าหนี้เป็นจำนวนถึง 33 เปอร์เซ็นต์ และอีกไม่น้อยกว่าสองในสามอาจจะถูกยกเลิกแผนการชำระหนี้ ซึ่งมีปัจจัยสำคัญที่ทำให้แผนการชำระหนี้ถูกยกเลิก คือ พฤติการณ์ของลูกหนี้ที่อาจไม่สามารถชำระหนี้ตามแผนที่เสนอไว้ กับการไม่เข้าใจกันระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ที่ลูกหนี้ต่างยอมรับแผนที่เจ้าหนี้เสนอมาให้แก้ไขโดยลูกหนี้ไม่ทำความเข้าใจในเบื้องต้นให้ตรงกันกับศักยภาพของลูกหนี้ในการทำหน้าปฏิบัติตามแผนการชำระหนี้ให้สำเร็จได้ เพราะกระบวนการ "IVA" มาจากการประเมินรายได้ที่เกิดขึ้นในอนาคตเพื่อมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้โดยเจ้าหนี้ให้ความยินยอมที่จะขยายระยะเวลาการชำระหนี้ออกไปตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อไม่ให้ลูกหนี้ต้องล้มละลาย การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้ค้นพบว่าการจัดการตามแผนการชำระหนี้นั้นทำให้เจ้าหนี้ไม่มีประกันได้รับการชำระหนี้กลับคืนมามากกว่าการที่จะให้ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการล้มละลาย ดังนั้นการจัดการหนี้โดยสมัครใจของลูกหนี้จึงถือเป็นการแก้ไขปัญหาการได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินของลูกหนี้มากกว่าการบังคับให้ลูกหนี้ต้องล้มละลาย เพราะค่าจัดการอยู่ในขั้นต่ำ แต่อย่างไรก็ตามแม้จะมีผลประโยชน์ที่ดีต่อทั้งเจ้าหนี้ และลูกหนี้ตามการศึกษาในครั้งนี้ ข้อเสนอสุดท้ายได้ให้ความเห็นในเชิงลบว่ากระบวนการ "IVA" ยังไม่ก่อประสิทธิประสาทได้มากนักเนื่องจากทั้งลูกหนี้และเจ้าหนี้ต่างพยายามรักษาผลประโยชน์ของตนเองมากกว่าจะมองถึงผลในการแก้ไขปัญหาระหว่างสองฝ่ายจนทำให้แผนการชำระหนี้ถูกยกเลิกและเข้าสู่กระบวนการล้มละลายในท้ายที่สุด

ทำให้พิจารณาได้ว่ายังมีช่องว่างของการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับการล้มละลายอยู่พอสมควรเพราะยังมีไม่หลักการที่เอื้ออำนวยต่อการรักษามูลค่าทรัพย์สินของลูกหนี้ให้มีประสิทธิภาพที่คงไว้ให้แก่เจ้าหนี้ได้รับประโยชน์ที่มากที่สุด เพียงการจัดการหนี้ของลูกหนี้ที่เป็น

⁸²ibid., p. 82.

มาตรการให้ลูกหนี้พยายามเปิดเผยทรัพย์สินของตนให้มากที่สุดเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่เจ้าหนี้เป็นสำคัญ สำหรับในส่วนของขอการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับองค์ของรัฐในการเข้ามาจัดการดูแลยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ และในปี 1993 คณะกรรมการโดยสภาที่ปรึกษาของกระทรวงยุติธรรม⁸³ ได้ร่วมพิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินการตามกระบวนการล้มละลาย ที่มีประเด็นเรื่อง "IVA" ที่ยังไม่เป็นการช่วยเหลือลูกหนี้ที่เป็นผู้บริโภครายอย่างแท้จริงเพราะลูกหนี้ดังกล่าวไม่ได้มีทรัพย์สินหรือรายได้ที่นำมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ได้ ซึ่งเป็นข้อพิจารณาตามหลักการนี้ที่ดูเหมือนเป็นการปฏิบัติที่ขาดความเข้าใจในลักษณะของลูกหนี้อย่างชัดเจนแสดงให้เห็นว่ากระบวนการดังกล่าวเป็นเพียงแค่ต้องการช่วยเหลือลูกหนี้เฉพาะกลุ่มคนบางกลุ่มที่มีทรัพย์สินพอแก่การชำระหนี้ตามรูปแบบของการจัดหนี้ในลักษณะของบริษัท ซึ่งคณะกรรมการที่ศึกษามองว่ากระบวนการดังกล่าวนี้ไม่ได้ช่วยเหลือลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาอย่างแท้จริง และยังมีผลให้การจัดการหนี้ของลูกหนี้ที่อยู่ในสภาพมีหนี้สินล้นพ้นตัวไม่อาจดำเนินการจัดการหนี้ได้อย่างยุติธรรมอันจะไม่เกิดประโยชน์อะไรทั้งสิ้นเพราะสุดท้ายต้องตกเป็นบุคคลล้มละลายเท่านั้น

ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาที่สู่กระบวนการล้มละลายมีเพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากระบบเศรษฐกิจในปัจจุบันมีการก่อภาระของหนี้ส่วนบุคคลและสถาบันการเงินพยายามที่จะขยายสินเชื่อมาสู่ภาคบุคคลเพิ่มมากขึ้น ทำให้ลูกหนี้ที่มีหนี้ถึงกำหนดเวลาชำระหนี้ไม่สามารถที่จะประนีประนอมหนี้กับเจ้าหนี้ได้ไม่ว่าจะอยู่ในลักษณะทางการหรือไม่ทางการก็ตาม โดยที่เจ้าหนี้มีความประสงค์ที่จะบังคับชำระหนี้ให้ได้ภายในกำหนดทั้งตามหลักกฎหมายแพ่งทั่วไปและกฎหมายล้มละลาย จึงส่งผลให้ลูกหนี้ยังคงต้องมีภาระกับหนี้สินอยู่ต่อไปและเพิ่มภาระมากขึ้น ดังนั้นในประเด็นของที่ประชุม Cork Committee ที่เสนอข้อพิจารณาว่า "สมควรหรือไม่ที่ต้องพิจารณาถึงแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาที่จะให้ลูกหนี้ดังกล่าวได้รับการแก้ไขหนี้สินทุกราย" เป็นการแสดงความคิดเห็นที่จะให้ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาได้รับสิทธิในการจัดการหนี้โดยสมัครใจทุกรายไม่ว่าจะเป็นในลักษณะของลูกหนี้ที่ไม่ประกอบกิจการและที่ประกอบกิจการก็ตาม โดยให้ศาลเป็นผู้พิจารณาถึงแผนการชำระหนี้ของลูกหนี้ที่ให้โอกาสอย่างน้อยที่สุดเพื่อการขยายระยะเวลาการชำระหนี้ออกไปตามที่กฎหมายกำหนด และการเปิดโอกาสให้มีการปลดปล่อยหนี้ในบางส่วนได้จากการพิจารณาถึงคุณสมบัติของลูกหนี้ในประการอื่นนอกจากการพิจารณาเฉพาะทรัพย์สินหรือรายได้ที่ต้องหามาเกินความสามารถของลูกหนี้ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดกระบวนการจัดการหนี้ของลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาในทุกระดับให้สามารถจัดการหนี้โดยยุติธรรมและเท่าเทียมกันมากที่สุด

⁸³ Ibid., p. 81.